

Giresun İmalat Sanayi Analizi ve Anket Çalışması Raporu 2023

Hazırlayan
Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı
Giresun Yatırım Destek Ofisi

İçindekiler

1. Giresun İmalat Sanayi Analizi	1
1.1. Genel Durum	1
1.2. Sanayi Sicil Kayıtları	1
1.3. TSO Kayıtları	4
1.4. SGK Kayıtları.....	5
1.5. Kapasite Raporları.....	6
1.6. OSB ve KSS Güncel Durumları	7
1.7. ARGE, Yenilik ve Fikri Mülkiyet Bilgileri	8
1.8. Başat İşletmeler ve Sektörler	9
1.8.1. Başat İşletmeler	9
1.8.2. Fındık ve Mamulleri.....	10
1.8.3. Makine ve Aksamları İmalatı.....	12
1.8.4. Hazır Giyim ve Konfeksiyon İmalatı.....	13
1.8.5. Meyve ve Sebze Mamulleri İmalatı	14
1.8.6. Savunma ve Havacılık Sanayi	15
1.9. YERSİS Verileri	16
1.10. Girişimci Bilgi Sistemi (GBS) Verileri	17
1.10.1. Girişim Sayıları	17
1.10.2. Ciro	18
1.10.3. Çalışan Sayısı	19
1.10.4. Kadın İstihdam Oranı.....	21
1.10.5. Ölçeğe Göre Dağılım	22
1.10.6. Teknoloji Düzeyine Göre Dağılım	23
1.11. Rekabetçilik ve Küme Potansiyeli	23
1.12. Giresun'daki İmalat Sanayinin Genel Sorunları	24
2. GİRESUN İMALAT SANAYİ ANKET ÇALIŞMASI	25
2.1. Anket Hakkında	25
2.2. Firma Künye Bilgileri	25
2.3. Kurumsal Yönetim ve İnsan Kaynakları	26
2.4. Mali Yapı.....	28
2.5. Pazarlama ve Satış Yapısı.....	29
2.6. Üretim Yapısı.....	29
2.7. ARGE, Tasarım ve Yenilik Altyapısı	31
2.8. Firma İhtiyaç ve Beklentileri, Destek ve Teşvik Bilgileri	32

Tablolar

Tablo 1: Sanayi Alt Sektörlerine Göre İşletme ve İstihdam Dağılımı	2
Tablo 2: İlçelere Göre İşletme ve İstihdam Dağılımı	2
Tablo 3: Büyüklüklerine Göre İşletme ve İstihdam Dağılımı	3
Tablo 4: Üretim Yerlerine Göre İşletme ve İstihdam Dağılımı.....	3
Tablo 5: Kuruluş Yıllarına Göre İşletme Dağılımı	3
Tablo 6: Hukuki Yapılarına Göre İşletme Dağılımı	3
Tablo 7: Giresun ve Bulancak TSO Kayıtlarındaki İmalat Sanayi Firma Dağılımı.....	4
Tablo 8: SGK Nace Kodlarına Göre İmalat Sanayi İşletme ve İstihdam Dağılımı.....	5
Tablo 9: Sanayi Kapasite Raporu Alan İşletmelerdeki Personelin Unvana Göre Dağılımı.....	6
Tablo 10: Sanayi Kapasite Raporlarına Göre En Çok Kodlanan İlk 5 Ürün.....	6
Tablo 11: Sanayi Kapasite Raporlarına Göre En Çok Kodlanan İlk 5 Faaliyet	6
Tablo 12: İmalat Sanayi İşletmelerinin Teknoloji Düzeyleri Dağılımı.....	8
Tablo 13: Patent, Faydalı Model, Marka, Tasarım Başvuru ve Tescil İstatistikleri.....	8
Tablo 14: TR 90 Bölgesi 2022 Yılı Fındık Alanları ve Üretimleri.....	11
Tablo 15: Patent, Faydalı Model, Endüstriyel Tasarım ve Marka Sayıları.....	31
Tablo 16: Destek ve Teşviklerden Yararlanma Amacı	33

Grafikler

Grafik 1: 1. ve 2. OSB Sektör Dağılımları.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Grafik 2: Giresun'da Fındık ve Mamulleri Sektörü'nün İhracatı	10
Grafik 3: Dünya ve Türkiye Fındık Üretim Grafiği	10
Grafik 4: Giresun'da Makine ve Aksamları Sektörü'nün İhracatı.....	12
Grafik 5: Giresun'da Hazır Giyim Sektörü'nün İhracatı	13
Grafik 6: Giresun'da Meyve ve Sebze Mamulleri Sektörü'nün İhracatı.....	14
Grafik 7: Giresun'da Savunma ve Havacılık Sanayi Sektörü'nün İhracatı.....	15
Grafik 8: Girişim Sayısı Toplam Nace Kısım Ayrımı	17
Grafik 9: Girişim Sayısı İmalat Nace Bölüm Ayrımı.....	17
Grafik 10: Girişim Sayısı Gıda İmalatı Nace Sınıf Ayrımı.....	18
Grafik 11: Ciro Toplam Nace Kısım Ayrımı	18
Grafik 12: Ciro İmalat Nace Bölüm Ayrımı	19
Grafik 13: Ciro Gıda İmalatı Nace Sınıf Ayrımı.....	19
Grafik 14: Çalışan Sayısı Toplam Nace Sınıf Ayrımı	20
Grafik 15: Çalışan Sayısı İmalat Nace Bölüm Ayrımı	20
Grafik 16: Çalışan Sayısı Gıda İmalatı Nace Sınıf Ayrımı.....	20
Grafik 17: Kadın İstihdam Oranı Toplam Nace Kısım Ayrımı.....	21
Grafik 18: Kadın İstihdam Oranı İmalat Nace Bölüm Ayrımı.....	21
Grafik 19: Kuruluş Yılına Göre Dağılım	25
Grafik 20: Hukuki Statüye Göre Dağılım	26
Grafik 21: Personel Türüne Göre Dağılım	26
Grafik 22: Personel Eğitim Durumuna Göre Dağılım	26
Grafik 23: Son 3 Yıl Çalışan Sayısı Değişimi.....	27
Grafik 24: Finansmana Erişim Kaynakları Dağılımı	28
Grafik 25: Son 3 Yılda Kredi Başvurusu Durumu	28
Grafik 26: Kredi Başvuru Talebinin Amacı	28
Grafik 27: NACE Kısım'a Göre Firmaların Dağılımı	29

1. Giresun İmalat Sanayi Analizi

1.1. Genel Durum

Giresun ilinin ticari yapısı, fındık ve çay başta olmak üzere ilde yetişen tarım ürünleri ve bu ürünlere bağlı olarak gelişen tarıma dayalı imalat sanayi üzerine kurulmuştur. İlin coğrafi yapısından dolayı tarım alanı % 22 gibi kısıtlı bir orana sahiptir. Kalan alanın % 47'si orman alanı, % 17'si çayır & mera alanı ve % 14'ü ise tarım dışı alandır. Tarım alanının % 78'ini içinde fındık ve çayın dahil olduğu meyve, içecek ve baharat bitkileri, % 12'sini tahıllar ve diğer bitkisel ürünler oluşturmaktadır. Kalan kısmın % 8'i nadas alanı, % 2'si ise sebze alanıdır.

Kısıtlı tarım alanına rağmen imalat sanayinin tarıma dayalı olmasının sebebi ise yukarıda belirtilen meyve, içecek ve baharat bitkileri alanının % 98'inde dünyanın en kaliteli fındığı olarak kabul görmüş, coğrafi işaret belgesine sahip ve önemli markalara sahip Giresun tombul fındığının, % 1,4'ünde ise ülkede tanınırlığı oldukça yüksek olan markalara sahip Giresun çayının yetişiyor olmasıdır.

Fındık alanı bakımından Giresun Türkiye'de 3. sırada yer almaktadır ve Türkiye'de % 16 paya sahiptir. Çay ekim alanında ise 5 il içinde 4. sıradadır ve % 2 paya sahiptir. Üretime bakıldığında ise Giresun'da 2022 yılında üretilen 132.821 ton meyve, içecek ve baharat bitkilerininin 92.305 tonu (% 69,5) fındıktır. Üretim alanı toplam alana göre az olsa da Giresun'da 2022 yılında 20.189 ton çay üretimi yapılmıştır ve bu üretim Giresun'da fındıktan sonra % 15'lik pay ile 2. sırada yer almaktadır. Giresun, 92.305 ton fındık üretimi ile Türkiye'de Ordu, Samsun ve Sakarya'dan sonra 4. sırada yer almış ve % 12 paya sahip olmuştur. Çay üretimine bakıldığında ise Türkiye'de çay üreten 5 il içinde Giresun 4. sırada yer almış ve %1,55 paya sahip olmuştur.

İmalat sanayi sektörüne önemli katkı sunan diğer alanlar ise; asansör, elevatör ve konveyör sistemleri, hazır giyim, savunma sanayi, içecek ve mobilya sektörleridir.

1.2. Sanayi Sicil Kayıtları

İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü'nden alınan Sanayi Sicil Kayıtları'na göre işletme ve istihdam verileri aşağıdaki tablolarda sunulmuştur. 743 adet işletme içinde en çok paylara sahip alt sektörler Gıda Ürünleri, Ağaç Ürünleri, Kauçuk ve Plastik Ürünleri, Metalik Olmayan Mineral Ürünleri, Mobilya, Giyim Eşyaları, Makine ve Ekipman, Fabrikasyon Metal Ürünleri, Elektrik ve Gaz Üretimi ve Dağıtım ile Madencilik ve Taşocakçılığı sektörleridir.

İstihdam sayısında ise en çok pay Giyim Eşyaları'na aittir. İkinci en yüksek istihdamı sağlayan sektör ise Gıda Ürünleri sektörüdür. İki sektörün istihdamdaki toplam payları % 64,60'tır. Giyim Eşyaları işletme sayısında yüksek bir paya sahip olmasa bile işletme başına düşen istihdam sayısında diğer alt sektörler göre daha yüksek bir orana sahiptir. Sektörde çalışan 4.869 kişi, 46 adet işletmeye paylaştırıldığında işletme başına yaklaşık 106 kişilik bir istihdam sağlandığı görülmektedir. Bu oran ikinci en yüksek istihdamı sağlayan Gıda Ürünleri'nde ise yaklaşık 16 kişidir. Dikkat çekici diğer oranlar ise işletme başına 108 kişi ile Metal Cevheri Madenciliği, işletme başına 54 kişi ile İçecek ve işletme başına 40 kişi ile Motorlu Kara Taşıtı sektörleridir. Tüm sektörler bakıldığında ise ortalama işletme başına istihdam sayısı 19 kişi çıkmaktadır.

Tablo 1: Sanayi Alt Sektörlerine Göre İşletme ve İstihdam Dağılımı

Alt Sektörler	İşletme		İstihdam		İşletme Başına İstihdam Ort.
	Adet	%	Adet	%	
Ağaç Ürünleri	69	9,29	725	5,10	11
Ana Metal Sanayi	0	0,00	0	0,00	0
Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman	43	5,79	661	4,65	15
Diğer İmalatlar	2	0,27	4	0,03	2
Diğer Madencilik ve Taşocakçılığı	21	2,83	271	1,91	13
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünleri	59	7,94	731	5,15	12
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağ.	28	3,77	426	3,00	15
Elektrikli Teçhizat	7	0,94	16	0,11	2
Fabrikasyon Metal Ürünleri	43	5,79	627	4,41	15
Gıda Ürünleri	276	37,15	4.308	30,33	16
Giyim Eşyaları	46	6,19	4.869	34,27	106
İçecekler	4	0,54	215	1,51	54
Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri	2	0,27	17	0,12	9
Kauçuk ve Plastik Ürünleri	63	8,48	450	3,17	7
Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	8	1,08	25	0,18	3
Kimyasallar ve Kimyasal Ürünler	6	0,81	33	0,23	6
Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri	2	0,27	39	0,27	20
Metal Cevheri Madenciliği	4	0,54	431	3,03	108
Mobilya	55	7,40	292	2,06	5
Motorlu Kara Taşıtı, Treyler ve Yarı Treyler	1	0,13	40	0,28	40
Tekstil Ürünleri	3	0,40	24	0,17	8
Temel Eczacılık Ürünleri	1	0,13	2	0,01	2
Toplam	743	100,00	14.206	100,00	19

Kaynak: İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü Sanayi Sicil Kayıtları

Kayıtlı işletme ve istihdam verilerinin ilçelere göre dağılımı ise aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2: İlçelere Göre İşletme ve İstihdam Dağılımı

İlçeler	İşletme	Pay (%)	İstihdam	Pay (%)	İşletme Başına İstihdam Ort.
Alucra	8	1,08	43	0,30	5
Bulancağ	137	18,44	3.455	24,32	25
Çamoluk	8	1,08	42	0,30	5
Çanakçı	10	1,35	53	0,37	5
Dereli	17	2,29	121	0,85	7
Doğankent	8	1,08	160	1,13	20
Espiye	63	8,48	1.068	7,52	17
Eynesil	13	1,75	203	1,43	16
Görece	39	5,25	446	3,14	11
Güce	8	1,08	170	1,20	21
Keşap	22	2,96	1.074	7,56	49
Merkez	271	36,47	5.002	35,21	19
Piraziz	25	3,36	857	6,03	34
Şebinkarahisar	45	6,06	436	3,07	10
Tirebolu	47	6,33	772	5,43	16
Yağlıdere	22	2,96	304	2,14	14
Toplam	743	100,00	14.206	100,00	19

Kaynak: İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü Sanayi Sicil Kayıtları

Tablodan da görüldüğü gibi özellikle **Merkez** ilçe ve yakınlarında yer alan **Bulancak, Espiye, Görele, Keşap, Piraziz ve Tirebolu** ilçelerinde İşletmeler ve İstihdamlar yoğunlaşmıştır. İşletmelerin % 81,3'ü ve İstihdamın ise % 89,2'si bu 7 ilçede yer almaktadır.

Sanayi Sektörü'ndeki kayıtlı işletme ve istihdam verilerinin büyüklüklere, üretim yerlerine, kuruluş yıllarına ve hukuki yapılarına göre dağılımları da aşağıda sırasıyla sunulmuştur.

Tablo 3: Büyüklüklerine Göre İşletme ve İstihdam Dağılımı

Büyüklük	İşletme	Pay (%)	İstihdam	Pay (%)	İşletme Başına İstihdam Ort.
Mikro	525	70,66	1.842	12,97	4
Küçük	159	21,40	3.311	23,31	21
Orta	52	7,00	5.517	38,84	106
Büyük	7	0,94	3.536	24,89	505
Toplam	743	100,00	14.206	100,00	19

Kaynak: İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü Sanayi Sicil Kayıtları

Tablo 4: Üretim Yerlerine Göre İşletme ve İstihdam Dağılımı

Üretim Yeri	İşletme	Pay (%)	İstihdam	Pay (%)	İşletme Başına İstihdam Ort.
OSB	53	7,13	3.921	27,60	74
KSS	121	16,29	903	6,36	8
Diğer	569	76,58	9.382	66,04	17
Toplam	743	100,00	14.206	100,00	19

Kaynak: İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü Sanayi Sicil Kayıtları

Tablo 5: Kuruluş Yıllarına Göre İşletme Dağılımı

Kuruluş Yılı	İşletme	Pay (%)	İstihdam	Pay (%)	İşletme Başına İstihdam Ort.
1980 ve Öncesi	8	1,08	29	0,20	4
1981 - 1985	9	1,21	73	0,51	8
1986 - 1990	12	1,62	240	1,69	20
1991 - 1995	34	4,58	515	3,63	15
1996 - 2000	57	7,67	1.396	9,83	25
2001 - 2005	87	11,71	1.665	11,72	19
2006 - 2010	114	15,34	1.866	13,14	16
2011 - 2015	158	21,27	2.614	18,40	17
2016 - 2020	126	16,96	3.852	27,12	31
2021 ve Sonrası	138	18,57	1.956	13,77	14
Toplam	743	100,00	14.206	100,00	19

Kaynak: İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü Sanayi Sicil Kayıtları

Tablo 6: Hukuki Yapılarına Göre İşletme Dağılımı

Hukuki Yapı	İşletme	Pay (%)	İstihdam	Pay (%)	İşletme Başına İstihdam Ort.
Şahıs	428	57,60	2.206	15,53	5
Limited	224	30,15	6.914	48,67	31
Anonim	85	11,44	4.739	33,36	56
Kamu	3	0,40	157	1,11	52
Kolektif	2	0,27	29	0,20	15
Kooperatif	1	0,13	161	1,13	161
Toplam	743	100,00	14.206	100,00	19

Kaynak: İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü Sanayi Sicil Kayıtları

1.3. TSO Kayıtları

Giresun ve Bulancak TSO kayıtlarındaki C - İmalat Sanayi (10 ve 33 NACE Kodları Arası) sektöründe yer alan 576 firmanın dağılım tablosu aşağıda sunulmuştur.

Tablo 7: Giresun ve Bulancak TSO Kayıtlarındaki İmalat Sanayi Firma Dağılımı

NACE Kodu	Faaliyet İsmi	İşletme
10	Gıda ürünlerinin imalatı	146
11	İçeceklerin imalatı	13
12	Tütün ürünleri imalatı	0
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	10
14	Giyim eşyalarının imalatı	72
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	1
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı	41
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	1
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	5
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	1
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	18
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	1
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	37
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	69
24	Ana metal sanayii	9
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	39
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	0
27	Elektrikli teçhizat imalatı	7
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	40
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	8
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	3
31	Mobilya imalatı	25
32	Diğer imalatlar	19
33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	11
Toplam		576

1.4. SGK Kayıtları

SGK'nın yıllık istatistiklerine bakıldığında ise 2022 yılı verilerine göre Giresun'da imalat sektöründe yer alan işletme istihdam sayıları alttaki tabloda sunulmuştur. İmalat sanayide yer alan işletme sayısı toplam işletmenin % 11,5'i, çalışan sayısı ise toplam çalışanın % 21,4'üdür.

Tablo 8: SGK Nace Kodlarına Göre İmalat Sanayi İşletme ve İstihdam Dağılımı

NACE Kodu	Faaliyet İsmi	İşletme	İstihdam	İşletme Başına İstihdam Ort.
10	Gıda Ürünleri İmalatı	427	3.544	8,3
11	İçecek İmalatı	4	200	50
12	Tütün Ürünleri İmalatı	0	0	0
13	Tekstil Ürünleri İmalatı	30	73	2,4
14	Giyim Eşyaları İmalatı	116	6.196	53,4
15	Deri ve İlgili Ürünler İmalatı	4	62	15,5
16	Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ür.	94	616	6,6
17	Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	0	0	0
18	Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğ.	8	20	2,5
19	Kok Kömürü ve Petrol Ürün. İm.	1	8	8
20	Kimyasal Ürünleri İmalatı	10	44	4,4
21	Eczacılık ve Eczacılığa İlişkin Mal. İmalatı	0	0	0
22	Kauçuk ve Plastik Ürünler İm.	77	312	4,1
23	Metalik Olmayan Ürünler İmalatı	99	681	6,9
24	Ana Metal Sanayi	16	76	4,8
25	Fabrik.Metal Ürün.(Mak.Tec.Har)	89	647	7,3
26	Bilgisayar, Elektronik ve Optik Ür.	1	6	6
27	Elektrikli Teçhizat İmalatı	13	41	3,2
28	Makine ve Ekipman İmalatı	27	341	12,6
29	Motorlu Kara Taşıtı ve Römork İm.	10	73	7,3
30	Diğer Ulaşım Araçları İmalatı	5	141	28,2
31	Mobilya İmalatı	123	417	3,4
32	Diğer İmalatlar	12	26	2,2
33	Makine ve Ekipman Kurulumu ve On.	54	243	4,5
Toplam		1.220	13.767	11,3

Kaynak: SGK Yıllık İstatistikleri 2022 Yılı Verileri

Tabloya bakıldığında en çok işletmenin 427 adet (% 35) ile Gıda Ürünleri İmalatında yer aldığı ancak en çok istihdamın 6.196 kişi (% 45) ile Giyim Eşyaları İmalatında olduğu görülmektedir. Giyim ve Gıda İmalatı istihdam toplamı ise genel toplamın % 70,75'ine denk gelmektedir.

1.5. Kapasite Raporları

Kapasite Raporlarına bakılacak olursa TOBB'un yıllık olarak yayımladığı istatistiklere göre 2022 yılında Giresun'da Sanayi Kapasite Raporu alan **213** işletme bulunmaktadır. Bu sayı 2021 yılında 199 çıkmıştır ve artış miktarı geçen yıla göre **% 7,04** olmuştur.

213 işletmede çalışan personelin unvanına göre dağılımı ise aşağıda geçen seneye göre değişim oranları ile birlikte belirtilmiştir.

Tablo 9: Sanayi Kapasite Raporu Alan İşletmelerdeki Personelin Unvana Göre Dağılımı

Unvan	2021	Pay	2022	Pay	Değişim
İşçi	6.426	% 74,2	7.073	% 74,6	% 10,07
İdari	745	% 8,6	877	% 9,3	% 17,72
Usta	476	% 5,5	492	% 5,2	% 3,36
Teknisyen	401	% 4,6	409	% 4,3	% 2,00
Diğer (Geçici, Mevsimlik vb.)	370	% 4,3	381	% 4,0	% 2,97
Mühendis	242	% 2,8	244	% 2,6	% 0,83
Toplam	8.660	% 100	9.476	% 100	% 9,42

Kaynak: TOBB

Giresun'da en çok kodlanan ilk 5 ürüne ve ilk 5 faaliyete bakıldığında ise aşağıdaki tablolar ortaya çıkmaktadır.

Tablo 10: Sanayi Kapasite Raporlarına Göre En Çok Kodlanan İlk 5 Ürün

Sıra No	Ürün Kodu	Ürün Açıklaması	Rapor Sayısı
1	10.39.23.90.02	Kabuksuz İşlenmiş Fındık - Beyazlatılmamış	35
2	10.39.23.90.03	Kabuksuz İşlenmiş Fındık - Beyazlatılmış (Dilimlenmiş, Kiyılmış ve Kavrulmuş Olanlar Dâhil)	27
3	23.63.10.00.00	Hazır Beton	19
4	10.61.23.00.02	Fındık Unu ve Granülleri	16
5	16.10.10.50.00	Keresteler, Testereyle Kesilmiş / Uzunlamasına Yontulmuş, Dilimlenmiş / Soyulmuş, Kalınlığı > 6 mm (İbrelî ve Tropik Ağaçlarla Meşe Blokları, Şeritleri ve Frizleri Hariç)	16

Kaynak: TOBB

Tablo 11: Sanayi Kapasite Raporlarına Göre En Çok Kodlanan İlk 5 Faaliyet

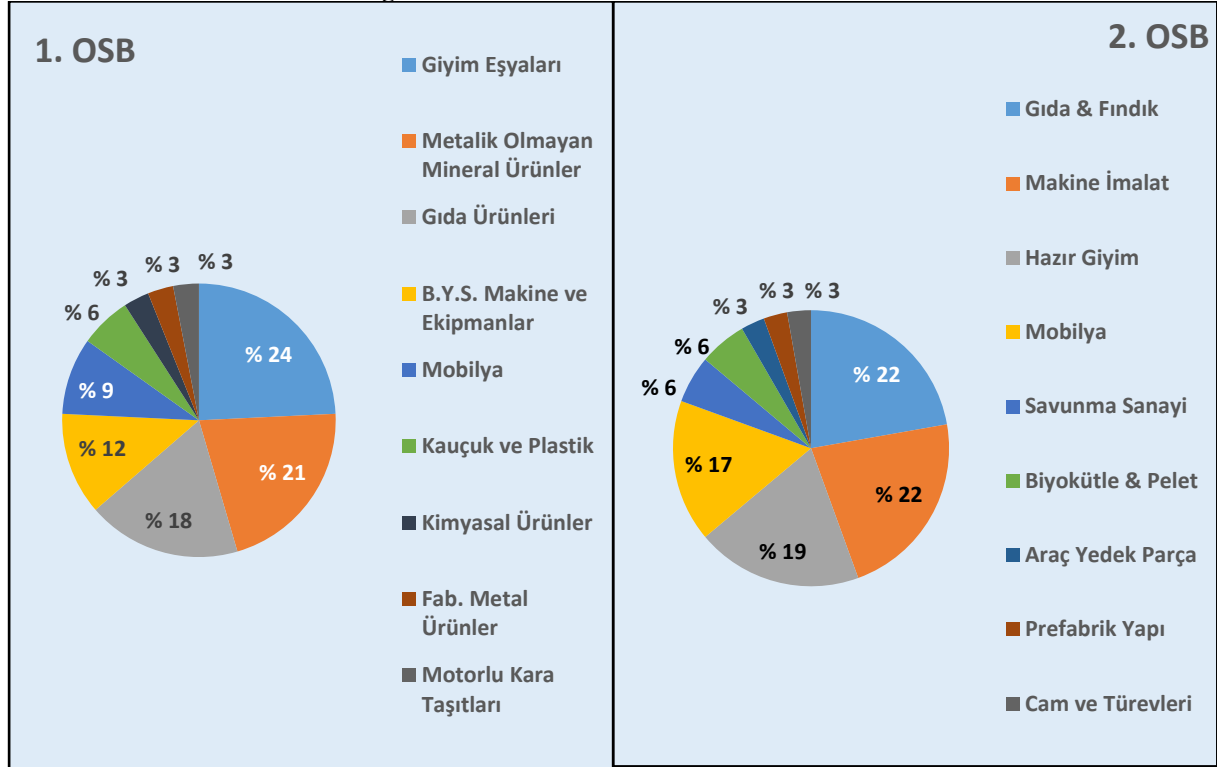
Sıra No	Faaliyet Kodu	Faaliyet Açıklaması	Rapor Sayısı
1	10.39	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Meyve ve Sebzelerin İşlenmesi ve Saklanması	45
2	16.10	Ağaçların Biçilmesi ve Planyalanması	21
3	10.61	Öğütülmüş Hububat ve Sebze Ürünleri İmalatı	21
4	23.63	Hazır Beton İmalatı	19
5	08.12	Çakıl ve Kum Ocaklarının Faaliyetleri Kil ve Kaolin Çıkarımı	17

Kaynak: TOBB

1.6. OSB ve KSS Güncel Durumları

- Giresun'da faaliyet halinde olan **2 adet OSB ve 5 adet KSS** bulunmaktadır. **1. OSB, 1990** yılında kurulmuştur. **Toplam 70 hektar alana ve 44 parselle sahip olup 43 parseli tahsis edilmiştir.** Parsel tahsisine göre **% 97,7 doluluk** oranına sahiptir. **36 adet firma** aktif olarak üretimini sürdürmektedir. Toplam **2.600 kişiye** istihdam sağlanmaktadır.
- **2012** yılında onaylanan ve **2018** yılında faaliyete geçen Giresun **2. OSB, toplam 48 hektar alana ve 47 parselle sahip olup 46 parseli tahsis edilmiştir.** Parsel tahsisine göre **% 97,9 doluluk** oranına sahiptir. **21 adet firma** aktif olarak üretim yapmakta ve **16 firmanın ise inşaatı devam etmektedir.** Toplam **2.500 kişiye** istihdam sağlanmaktadır.
- Faal olan 5 KSS'nin toplamında ise **1.327 adet işyeri** mevcut olup toplam istihdam sayısı ise **3.864** kişidir.

Grafik 1: 1. ve 2. OSB Sektör Dağılımları

Kaynak: 1. ve 2. OSB Müdürlükleri

- İlin değişen ve gelişen yatırım ortamı beraberinde yeni yatırımların gelmesine vesile olmuştur. Artan yatırımcı talebi Giresun'da 3., 4. ve 5. OSB'lere kapı aralamıştır. 2022 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından onaylanan **3. ve 4. OSB'lerin** kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir. **63 hektar alana ve 37 parselle sahip olacak 3. OSB Espiye ve Tirebolu arasında, 37 hektar alana ve 35 parselle sahip olacak 4. OSB ise Görele'nin Çavuşlu Beldesi'nde kurulacaktır.**
- Şebinkarahisar, Alucra ve Çamoluk bölgesine kurulacak **54 hektarlık 5. OSB'nin ise Fizilibite Raporu** çalışmaları devam etmektedir.

1.7. ARGE, Yenilik ve Fikri Mülkiyet Bilgileri

Giresun'da II. OSB'nin kurulması, beraberinde yenilikçi ve orta-yüksek teknoloji grubunda (silahlı / silahsız hava araçları, oto yedek parça, rulman) yer alan firmaların Giresun'a gelmesinde önemli bir etken teşkil etmiştir. Giresun'da ARGE çalışmaları yapmak amacıyla 2.OSB'de 2020 yılında onaylanan ve 2023 yılında faaliyete geçen **Giresun Teknokent** bulunmaktadır. Teknokent'te şu an itibarıyla 30 ofis yer almaktadır. Bu 30 ofisin 8'i dolu olup kalan boş ofisler için başvurular alınmaya devam etmektedir. Ayrıca Giresun 2. OSB'de 1 adet **Tasarım Merkezi** (Girsan Makina ve Hafif Silah San. Tic. A.Ş. bünyesinde) bulunmaktadır.

Giresun'daki imalat sanayi işletmelerinin teknoloji düzeyleri dağılımları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 12: İmalat Sanayi İşletmelerinin Teknoloji Düzeyleri Dağılımı

Teknoloji Düzeyleri	İşletme	Pay (%)	İstihdam	Pay (%)	İşletme Başına İstihdam Ort.
Yüksek	1	0,13	2	0,01	2
Orta Yüksek	59	7,94	1.166	8,21	20
Orta Düşük	165	22,21	1.431	10,07	9
Düşük	518	69,70	11.607	81,71	22
Toplam	743	100,00	14.206	100,00	19

Kaynak: Giresun Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü Sanayi Sicil Kayıtları

Giresun'daki patent, faydalı model, marka, tasarım başvuru ve tescil istatistikleri tablosu aşağıda sunulmuştur. Sıralamalarda aynı sayıdaki iller aynı sırada sayılmıştır.

Tablo 13: Patent, Faydalı Model, Marka, Tasarım Başvuru ve Tescil İstatistikleri

Göstergeler	2022 Yılı	Toplam (1995 - 2022)	Toplam & 2022 Sıralama	Yıllık Ortalama	Yıllık En Çok
Patent Başvurusu	39	133	Toplam'da 48. 2022'de 26.	4,75	39 (2022)
Patent Tescili	3 (% 7,69)	31 (% 23,31)	Toplam'da 35. 2022'de 28.	1,11	5 (2014)
Faydalı Model Başvurusu	25	111	Toplam'da 41. 2022'de 36.	3,96	25 (2022)
Faydalı Model Tescili	2 (% 8,00)	50 (% 45,05)	Toplam'da 37. 2022'de 30.	1,79	8 (2014)
Marka Başvurusu	297	2.604	Toplam'da 51. 2022'de 53.	93,00	297 (2022)
Marka Tescili	179 (% 60,27)	1.685 (% 64,71)	Toplam'da 50. 2022'de 54.	60,18	183 (2021)
Tasarım Başvurusu	20 (Dosya) 39 (Tasarım)	152 (Dosya) 326 (Tasarım)	Top. Dosya 50. Top. Tasarım 55. 2022 Dosya 59. 2022 Tasarım 61.	5,43 (Dosya) 11,64 (Tasarım)	23 (Dosya) (2013) 55 (Tasarım) (2015)
Tasarım Tescili	7 (Dosya) (% 35,00) 7 (Tasarım) (% 17,95)	122 (Dosya) (% 80,26) 273 (Tasarım) (% 83,74)	Top. Dosya 52. Top. Tasarım 56. 2022 Dosya 56. 2022 Tasarım 68.	4,52 (Dosya) 10,11 (Tasarım)	23 (Dosya) (2013) 60 (Tasarım) (2015)

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

1.8. Başat İşletmeler ve Sektörler

1.8.1. Başat İşletmeler

- **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından yapılan “**Türkiye'nin Büyük Sanayi Kuruluşları**” araştırmaları Türkiye ekonomisine tutulan güçlü bir ayna niteliğindedir. Ve bugüne kadar akademik düzeyde birçok tez ve araştırmaya konu olmuştur. **Giresun'un başat işletmeleri de bu listelere giren işletmeler olarak değerlendirilebilir.**
- Türkiye'nin Büyük Sanayi Kuruluşları ilk kez 1968 yılında "100 Büyük Firma" olarak kamuoyuna açıklanmıştır. Çalışmanın kapsamı 1978 yılında 300 kuruluşa, 1981 yılında ise 500 kuruluşa çıkarılmıştır. 1991 yılında "İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu"nu izleyen 325 Sanayi Kuruluşu" çalışması da ek olarak hazırlanıp kamuoyunun bilgisine sunulmuştur. 1992-1997 yılları arasında "İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu"nu izleyen 250 Sanayi Kuruluşu" olarak sürdürülen bu ek çalışmanın kapsamı 1998 yılında genişletilerek 500'e çıkarılmıştır. Böylece 1998 yılından bu yana Türkiye'nin 1.000 Büyük Sanayi Kuruluşu'na ait veriler her yıl kamuoyuna açıklanmaktadır.
- Giresun TSO ve Bulancak TSO'ya kayıtlı işletmelerden 2009'dan bu yana ilk 1.000 listesine girenlerin sıralamaları ve değişimleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 14: İSO İlk 1.000'e Giren İşletmeler

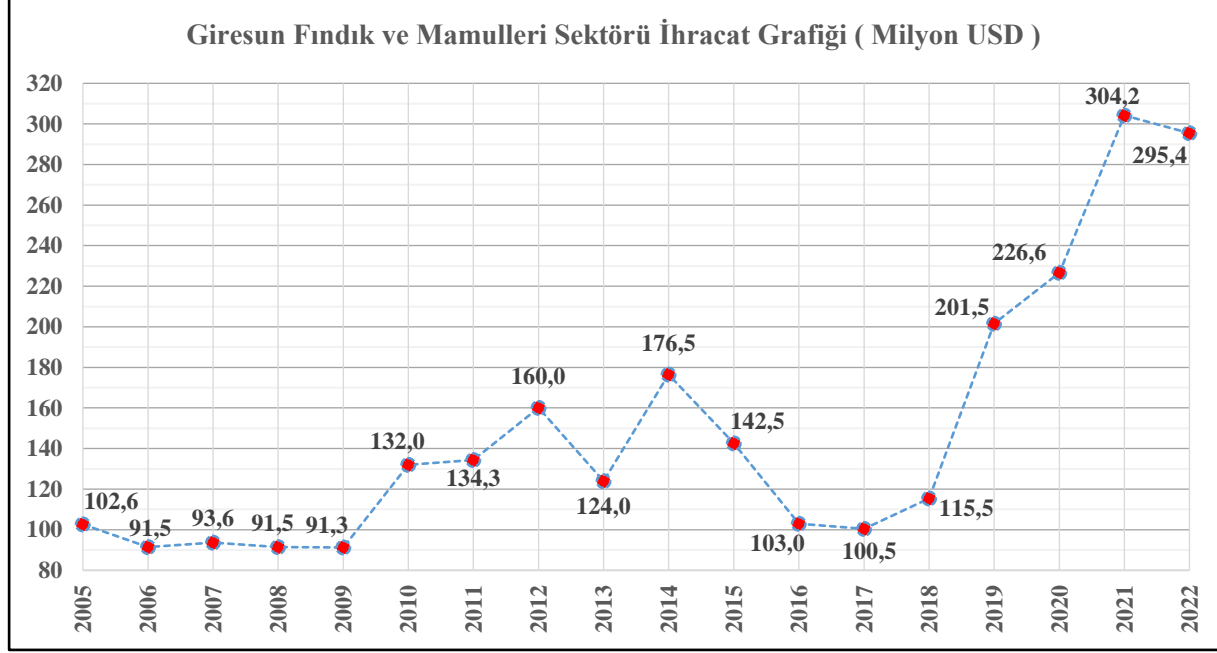
İSO İlk 1.000 İşletme	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Yavuz Gıda (Giresun TSO)	619 ↑ 122	563 ↑ 56	475 ↑ 88	348 ↑ 127	709 ↓ 361	364 ↑ 345	390 ↓ 26	588 ↓ 198	711 ↓ 123	678 ↑ 33	394 ↑ 284	260 ↑ 134	407 ↓ 147	388 ↑ 19
Karadere Gıda (Giresun TSO)	476 → 0	388 ↑ 88	403 ↓ 15	592 ↓ 189	419 ↑ 173	510 ↓ 189	599 ↓ 89	738 ↓ 139	762 ↓ 24	892 ↓ 130	862 ↑ 30	971 ↓ 109	825 ↑ 146	-
Ahmet Ak Gıda (Giresun TSO)	-	-	-	-	-	-	851 → 0	675 ↑ 176	979 ↓ 304	819 ↑ 160	784 ↑ 35	793 ↓ 9	698 ↑ 95	794 ↓ 96
Yavuzkan Gıda (Giresun TSO)	-	-	-	-	-	-	989 → 0	-	-	-	-	446 → 0	378 ↑ 68	396 ↓ 18
Öztürk Gıda (Bulancak TSO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	978 → 0	-
Demirciler Gıda (Giresun TSO)	-	-	-	588 → 0	750 ↓ 162	-	-	-	-	-	-	-	-	-

- Yukarıdaki işletmelere bakıldığında tamamının fındık sektöründe olduğu görülmektedir. Bu da ilde fındığın en önemli ürün olmasından, yetişen fındığın kalitesinden ve ilin ihracatının da %85'inin fındık olmasından kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte hazır giyim, savunma sanayi, içecek, makine ve ekipman vb. sektörlerde de ilde ihracat yapan başat işletmeler yer almaktadır.

1.8.2. Fındık ve Mamulleri

Giresun'un ihracatında ilk sırada yer alan Fındık ve Mamulleri sektörü, Giresun için hayati önemde bir sektördür. İhracat değeri bakımından 90 Milyon USD'nin altına inmeyen bu sektör, son 18 yıl ortalamasında 150 Milyon USD değere sahiptir. Aşağıda bu sektörün yıllar içindeki ihracat değerine ait grafik sunulmuştur.

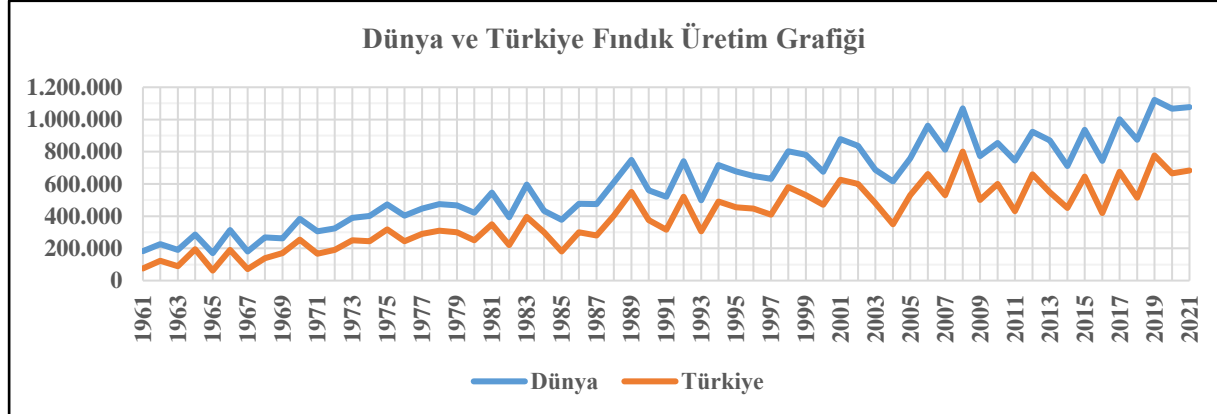
Grafik 2: Giresun'da Fındık ve Mamulleri Sektörü'nün İhracatı

Kaynak: TİM

Giresun, Fındık ve Mamulleri Sektöründe, **2022'deki ihracat değeriyle** Türkiye'de 2022'de ihracat yapan **47 il** arasında 1. İstanbul ve 2. Trabzon'dan sonra **3. sırada** yer almıştır. Listeler firmaların merkezlerinin bulunduğu yerlere göre yapıldığı için ve fındık ihracatçısı firmalar genellikle İstanbul ve Trabzon merkezli olduğu için sıralama bu şekilde çıkmıştır. Giresun'un bu sektördeki ihracatının Türkiye'ye göre payı **2022'de % 16,9** ve **2021'de % 13,5** çıkmıştır. Sektörün Giresun'un toplam ihracatındaki payı ise **2022'de % 85,3** ve toplamda **% 83'tür**. Sektörün en yüksek payı **2007'de %91,6** olmuştur.

Grafik 3: Dünya ve Türkiye Fındık Üretim Grafiği

FAOSTAT'tan alınan 60 yıllık verilere göre oluşturulmuş Dünya ve Türkiye fındık üretim grafiğine bakıldığında Dünya fındık üretiminin tamamen Türkiye ile paralel gittiği görülmektedir. Bu uzun vadeli süreçte Türkiye'nin Dünya fındık üretimindeki payı %36,5 ile %75 arasında değişen değerler almakla birlikte ortalama %63 olmuştur. En güncel 2021 verisine göre ise Dünya'da 1.077.117 ton fındık üretilmişken bunun %63,5'i (684.000 ton) Türkiye'ye aittir.

2022'ye baktığımızda ise Dünya verisi henüz yayımlanmamakla birlikte Türkiye'nin toplam üretimi TÜİK'e göre 765.000 ton olmuştur. Giresun'un ve TR 90 Bölgesi'ndeki diğer illerin fındık üretim alanları ve üretim miktarları içeren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 15: TR 90 Bölgesi 2022 Yılı Fındık Alanları ve Üretimleri

TR 90 Bölgesi İlleri	Alan	Alan	Alan	Üretim	Üretim	Üretim
	(Dekar)	(TR 90)	(Türkiye)	(Ton)	(TR 90)	(Türkiye)
Ordu	2.272.158	53,98%	30,54%	239.935	61,16%	31,36%
Giresun	1.177.290	27,97%	15,82%	92.305	23,53%	12,07%
Trabzon	651.799	15,48%	8,76%	52.461	13,37%	6,86%
Artvin	82.482	1,96%	1,11%	5.174	1,32%	0,68%
Rize	17.271	0,41%	0,23%	1.296	0,33%	0,17%
Gümüşhane	8.240	0,20%	0,11%	1.110	0,28%	0,15%
TR 90 Toplamı	4.209.240	100%	56,57%	392.281	100%	51,28%
Türkiye Toplamı	7.440.473	100%	100%	765.000	100%	100%

Kaynak: TÜİK

Dünya pazarlarında tanınan ve coğrafi işaret belgesine sahip Giresun fındığı, geçmiş yıllarda natürel olarak ihraç edilirken, günümüzde ildeki işletmelerde kurulu bulunan modern makinelerle işlenerek kavrulmuş, kıyılmış, beyazlatılmış un, fındık ezmesi ve püre halinde ihraç edilmektedir. Başat İşletmeler başlığında bahsedildiği gibi ISO 1000 listesine Giresun'dan giren 5 firma da fındık ürünleri sektöründendir.

TR 90 Bölgesi Kümelenme Stratejisi ve Eylem Planı'nda sektörler mevcut durum performansı ile kümelenme potansiyeli açısından değerlendirilerek önceliklendirme matrisi oluşturulmuştur. Bu önceliklendirme tahsisine göre Giresun'da mevcut durum performansı ve kümelenme potansiyeli açısından en uygun sektörün fındık ve mamulleri sektörü olduğu görülmüştür.

Kümelenme potansiyelinin değerlendirilmesi amacıyla T.C. Ticaret Bakanlığı'nın İhracat Destekleri kapsamında URGE (*Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi*) Hakkında Tebliğ'e yönelik olarak Giresun'da GTB (*Giresun Ticaret Borsası*) tarafından Fındık Mamulleri İşbirliği Kümesi Projesi hazırlanmıştır. Bu proje kapsamında fındık işleme, fındık ve mamulleri imalatı ile fındık ticareti yapan firmalara ihtiyaç analizi hazırlanmış, ihracata yönelik hedef pazarlar tespit edilmiş ve firmalarla birlikte yurt dışı pazarlama ve alım heyetleri faaliyetleri yürütülmüştür.

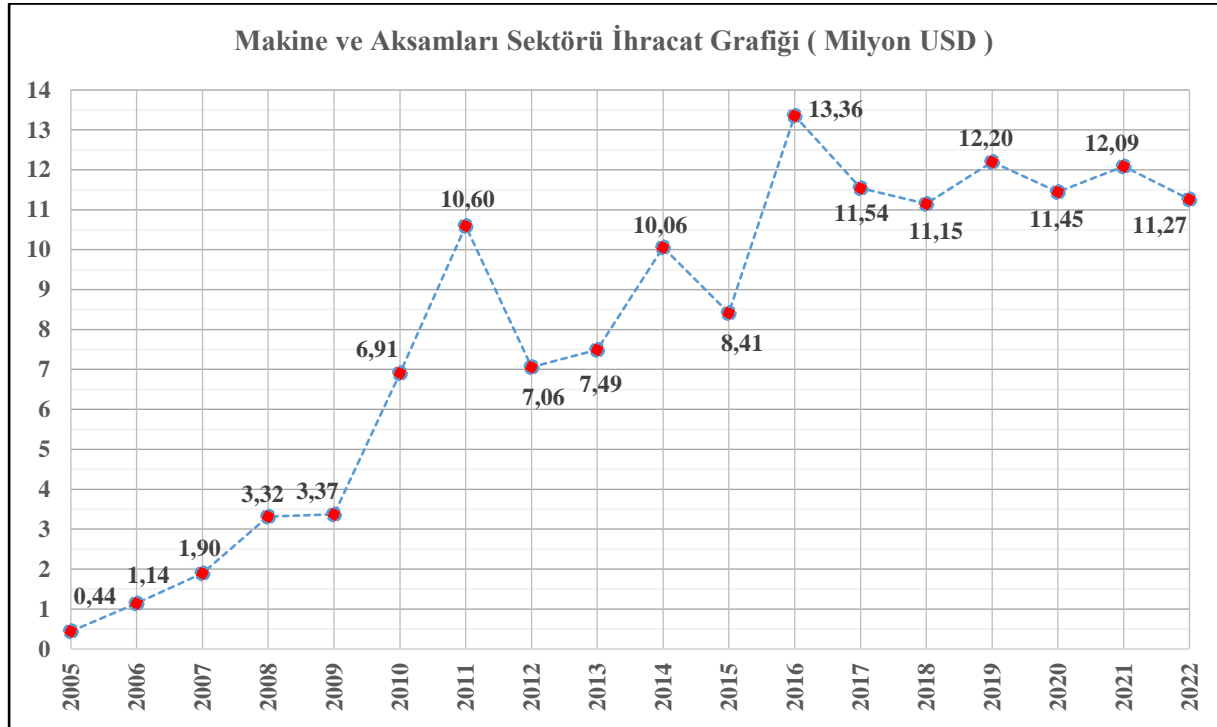
KOSGEB vb. kurumların destekleriyle yeni açılan işletmeler de bulunmaktadır. Böylece Giresun'da fındık sektörü günden güne büyümektedir. Fındık sektöründe KOSGEB üzerinden destek alan firma sayısı Mart 2023 itibarıyla 56 adettir.

1.8.3. Makine ve Aksamları İmalatı

Makine ve Aksamları İmalatı Sektörü, Giresun açısından 2005'ten 2022'ye kadar ihracat değerlerini topladığımızda 2. sırada yer alan önemli bir sektördür. Ortalama ihracat değeri 2005-2022 yılları arasında 8 Milyon USD olan sektörün 2022'deki payı %3,25 ve toplamdaki payı ise % 4,43'tür. Sektörün en yüksek payı %8 ile 2016'da olmuştur.

Sektörün 2005'ten 2022'ye kadar olan ihracat değerleri grafiği aşağıda sunulmuştur.

Grafik 4: Giresun'da Makine ve Aksamları Sektörü'nün İhracatı

Kaynak: TİM

2005'te 6. sırada olan sektör, yıllar içinde 2. sıraya kadar yükselmiş ancak 2022'de 3. sırada yer almıştır.

Sektör, 2005'deki 440 Bin USD değerinden sonra 2011'e kadar artarak seyredip 2011'de 10,60 Milyon USD'yi gördükten sonra 2012'de 7 Milyon USD'ye gerilemiş, 2014'e kadar tekrar artarak 10 Milyon USD'ye yükselmiş, 2015'te 8,40 Milyon USD'ye düşüp 2016'ta en üst değeri olan 13,36 Milyon USD'ye kadar yükselmiştir. 2016'dan sonra tekrar düşüşe geçip ortalama 11,6 Milyon USD civarında son yıla kadar seyretmiştir.

Makine ve aksamları sektöründe Giresun'daki firmalar genel olarak kırma ve kavurma makineleri, asansör & konveyör & elevatör, asansör kabin ve kapı imalatı, gıda ürünleri ile ilgili silo üretimi ve kurulumu, çöp ve arıtma konteyner üretimi ve kurulumu vb. alanlarda üretim yapmaktadır.

1.8.4. Hazır Giyim ve Konfeksiyon İmalatı

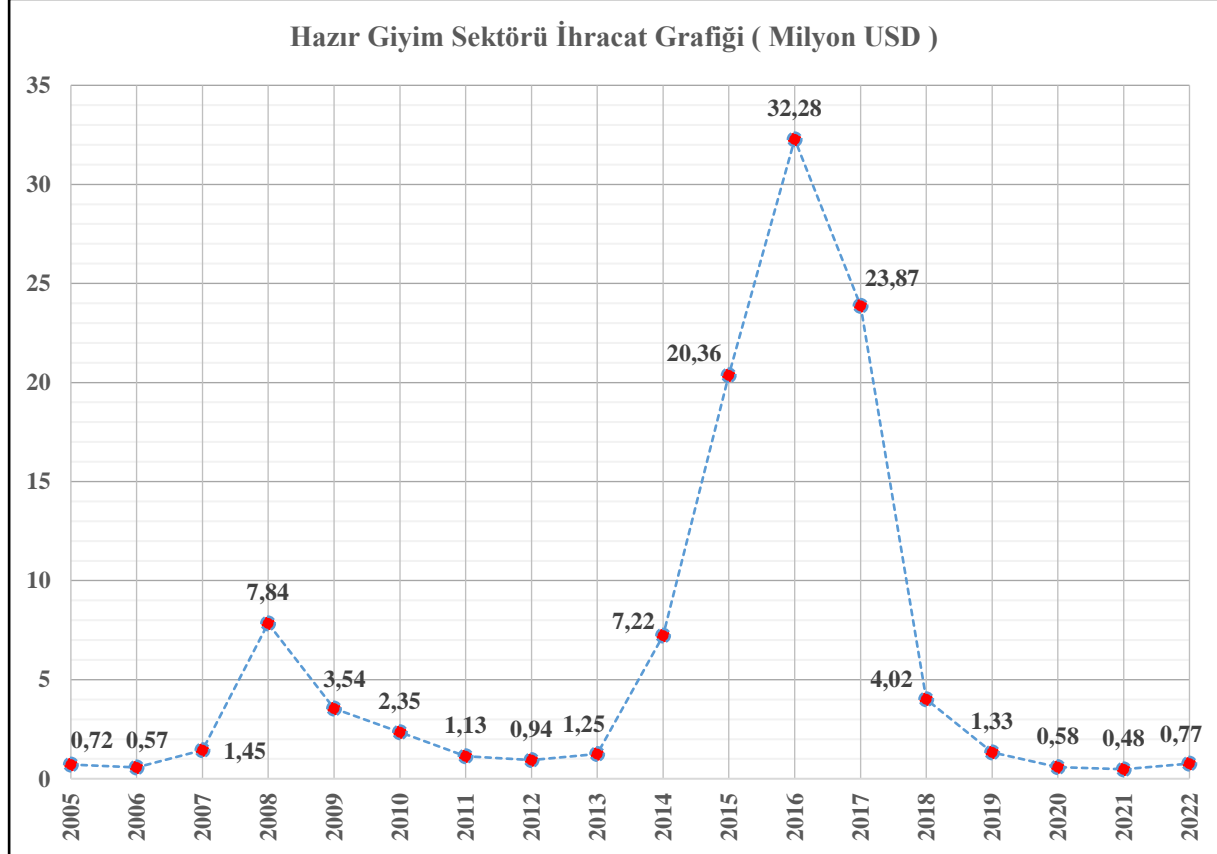
Hazır Giyim Sektörü sağladığı katma değer, istihdam ve ihracat imkânları nedeniyle gelişmekte olan ülkelerin ekonomik kalkınma sürecinde önemli rol oynayan bir sanayi dalıdır. Hazır Giyim Sektörü Giresun ilinde de en önemli imalat sektörü alanlarından biri haline gelmiştir.

Sektördeki firma profili ise 10–15 kişi istihdam eden küçük atölyelerden 700 kişilik istihdama varan büyük imalatçılara kadar değişkenlik göstermektedir. Firmaların büyük bölümü İstanbul ve Avrupa merkezli markalara fason üretim yapmakta, talep sorunu bulunmadığından tam kapasite ile çalışmaktadırlar. Bununla birlikte fason üretim yapan firmalar arasında kendi markası altında üretim yapma eğilimi de görülmektedir. Giresun'un hazır giyim sektöründe cazibe merkezi olmasının ardında yatan nedenlerin başında, yatırımcılara sağlanan devlet teşvikleri gelmekte, ayrıca büyük şehirlerde yaşanan sektörel doyum, sürdürülebilir olmayan istihdam ve yüksek işçi ücretleri de etkili olmaktadır.

Sektörün 2005-2022 arası ihracat değerleri grafiği aşağıda sunulmuştur. Firma sayısı ve üretim artmış olmasına rağmen düşen ihracat rakamının nedeni ise firmaların ihracatlarını başta İstanbul olmak üzere başka iller üzerinden gerçekleştirmelerinden kaynaklanmaktadır.

Sektörün 18 yıldaki ortalama yıllık ihracatı 6,15 Milyon USD olup 2022'deki payı % 0,22 ve toplamdaki payı % 3,41'dir. Sektörün en yüksek payı 2016'da %19,3 olmuştur. Toplamda 3. sırada yer alan sektör 2022'de 7. sırada yer almıştır.

Grafik 5: Giresun'da Hazır Giyim Sektörü'nün İhracatı

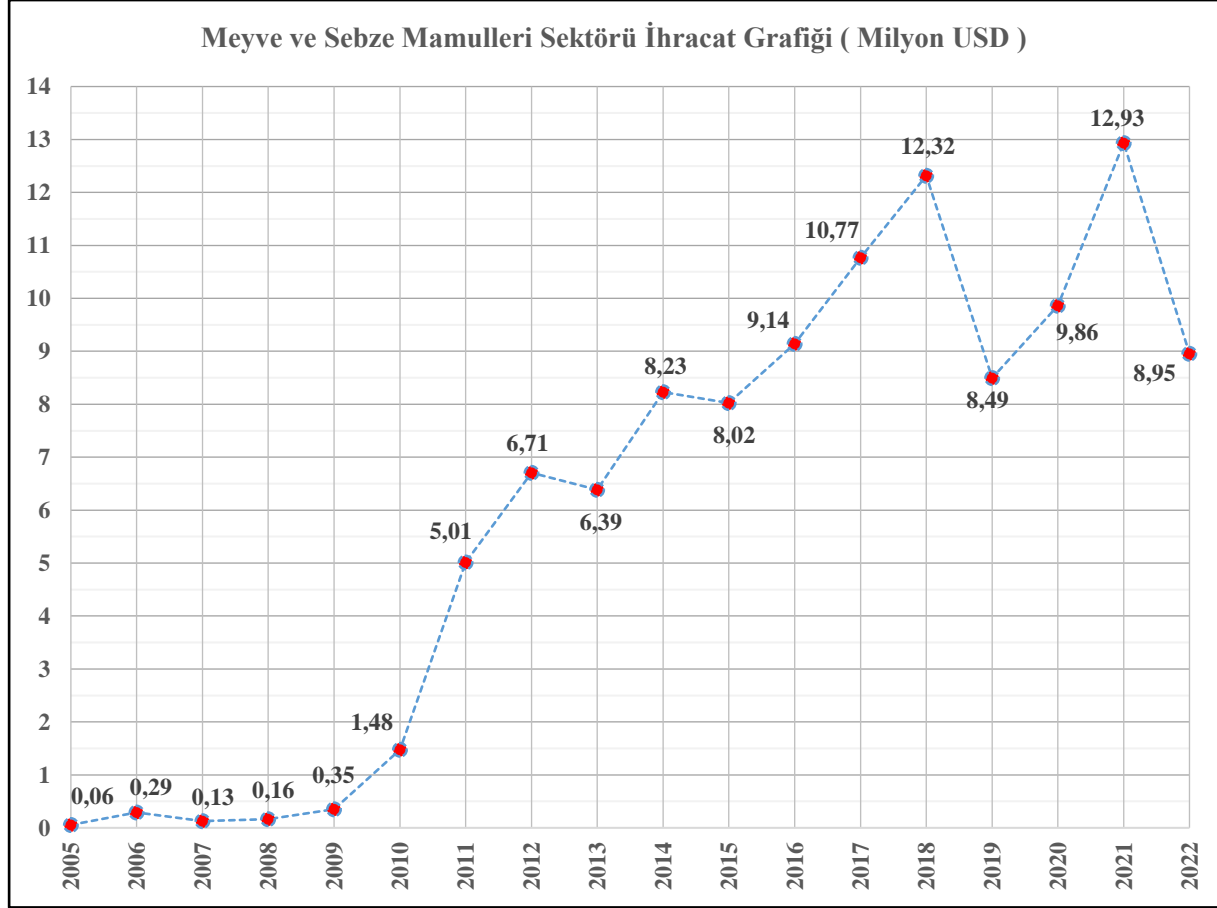

Kaynak: TİM

1.8.5. Meyve ve Sebze Mamulleri İmalatı

Giresun'un toplam ihracatında 4. sırada yer alan Meyve Sebze Mamulleri sektöründe Giresun'da yetişen meyve ve sebzelerden dut, kiraz, kivi, kıvılcık, yaban mersini, böğürtlen, kara lahana vb. ürünler ihraç edilmektedir.

Grafik 6: Giresun'da Meyve ve Sebze Mamulleri Sektörü'nün İhracatı

Kaynak: TİM

Yukarıdaki grafikten de görülebileceği gibi 2005'te 60 Bin USD olan ihracat değeri; 2010, 2011 ve 2012'de ciddi yükselişler yaparak 6,71 Milyon USD'ye kadar artmış, 2018'deki 12,3 Milyon USD'lik değerine ise ufak dalgalanmalar ile ulaşmıştır. 2019'da tekrar 8,49 Milyon USD değerine düşen ihracat, 2020'de 9,86 Milyon USD'ye ve 2021'de 12,93 Milyon USD'ye tekrar yükselmiştir. En son 2022'de ise tekrar 8,95 Milyon USD'ye düşmüştür.

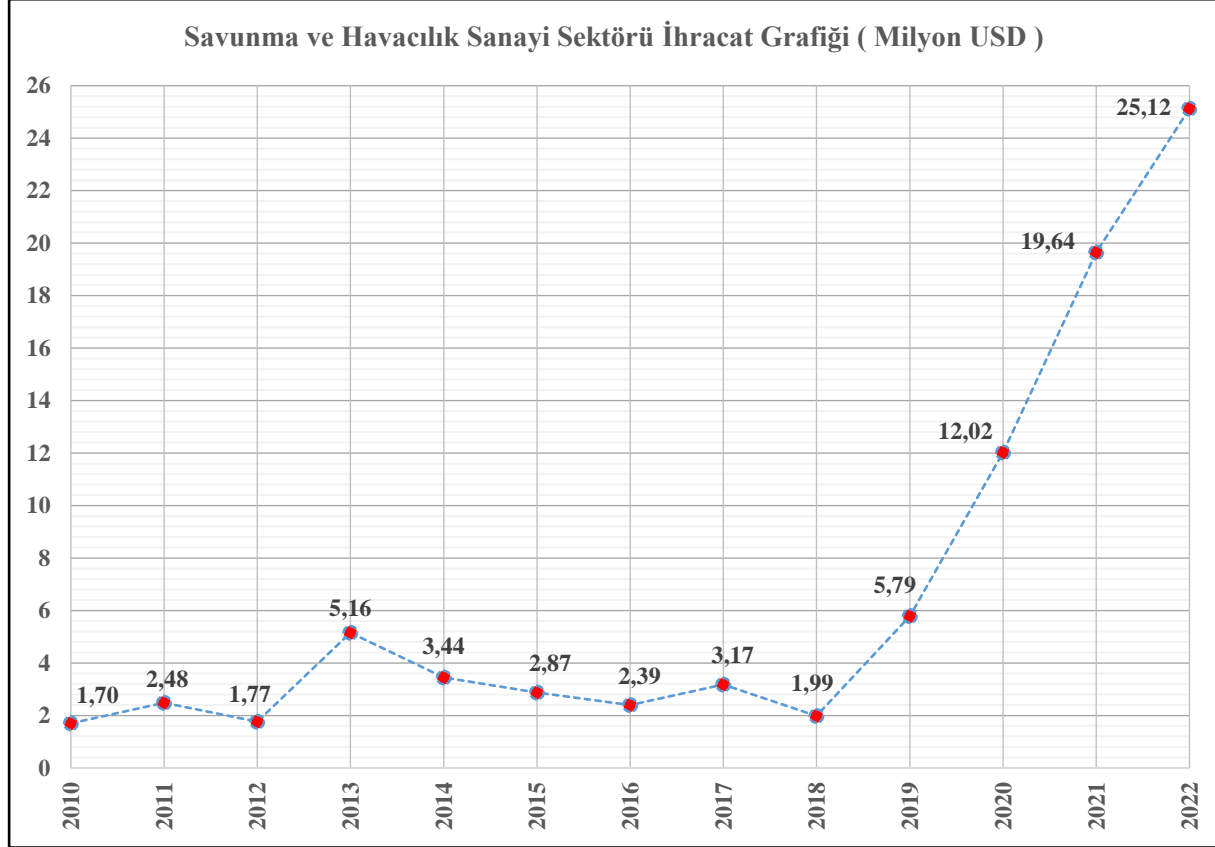
Bu 18 senelik dönemde yıllık ortalama ihracat değeri 6 Milyon USD olan sektörün 2022'deki payı %2,58 ve toplamdaki payı %3,37 olmuştur. Sektörün en yüksek payı 2018'de %8,3 olmuştur.

2005'teki değeriyle 8. sırada yer alan bu sektör, 2010'da 5. sıraya ve 2011'de 3. sıraya yükselmiş, 2018'deki değeriyle 2. sırada yer aldıktan sonra 2019'da 3. sıraya ve 2020'de 4. sıraya düşmüştür. 2021'de tekrar 3. sıraya yükselen sektör son olarak 2022'de yine 4. sıraya düşmüştür.

1.8.6. Savunma ve Havacılık Sanayi

Giresun'un ilk 5'teki son sektörü olan Savunma ve Havacılık Sanayii, özellikle son 4 yılda ciddi yükselişe geçmiştir. İstatistikleri 2010'dan itibaren verilen sektörün grafiği aşağıdadır.

Grafik 7: Giresun'da Savunma ve Havacılık Sanayi Sektörü'nün İhracatı

Kaynak: TİM

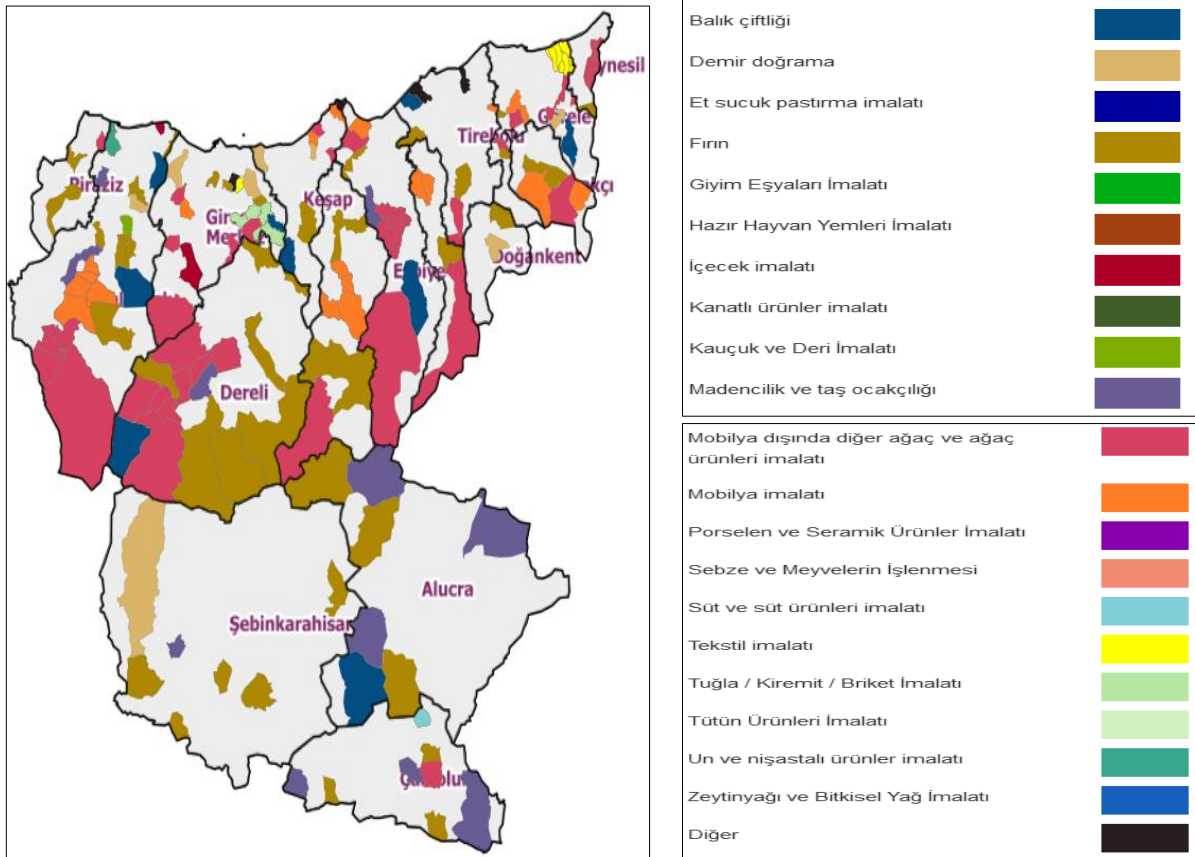
2010 - 2012 arası ortalama 2 Milyon USD'lik ihracat değerine sahip olan sektör, her ne kadar 2013'te 5,16 Milyon USD'ye çıksa da 2018'e kadar kademe kademe 2 Milyon USD'ye inmiş, 2019'da tekrar 5,8 Milyon USD'ye, 2020'de 12 Milyon USD'ye, 2021'de 19,6 Milyon USD'ye ve son olarak 2022'de 25,12 Milyon USD'ye kadar yükselmiştir. 2018-2022 arası bu önemli artış yaklaşık 12,5 kat olmuştur.

Pay verilerine bakıldığında ise 2010'da % 1,2 olan değer 2013'te % 3,5'e kadar çıktığı, 2016'da tekrar % 1,4 civarına düştüğü görülmüştür. 2017'de ufak bir artışla %2'ye çıkan payın 2018'de tekrar %1,4'e düştükten sonra 2019'da %2,5'a ve ciddi bir artışla 2020'de % 4,5'a çıktığı görülmektedir. 2021'de % 5,55'e yükselen sektör son olarak 2022'de %7,25 pay ile rekor kırmıştır. Sektörün toplamdaki payı ise %2,7'dir. 2010 - 2019 arasında 4. ile 6. sıralar arasında değişen bu sektör, 2020, 2021 ve 2022'de 2. sırada yer almıştır. Toplamda ise 5. sıradadır.

Sektörde **tabanca, revolver, av tüfeği, silahlı ve silahsız İHA (İnsansız Hava Araçları)** üretilmektedir.

1.9. YERSİS Verileri

Türkiye’de merkezi yer kuramını esas alan mekânsal yapılanmaya yönelik çalışmalar oldukça eskiye dayanmaktadır. Bu çalışmalar kapsamında 1973 yılında başlayan ve 1982 yılında tamamlanan “Türkiye’de Yerleşme Merkezlerinin Kademelenmesi” (YER-MEK) uzun soluklu ve alanının öncü çalışmalarından biridir. YER-MEK 1982 Çalışması, ülkemizdeki mekânsal yapıyı, mekândaki sosyo-ekonomik ilişkileri, etkileşimleri, bölge merkezlerini ve her bir merkezin etki alanlarını ortaya koymuş ve farklı veri setlerini dikkate alarak ülke genelinde yedi kademe belirlemiştir. Ancak, sosyo-ekonomik yapıdaki değişimler ile hızlı teknolojik gelişmeler ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki mekânsal ilişki yapısını değiştirmektedir. İnsanların, malların, bilginin ve sermayenin akışının kolaylaşmış olması, coğrafi mekânın geçmişten farklı tanımlanmasına yol açmakta, mesafelerin kısıtlayıcı olmadığı uzmanlaşmış ağların oluşmasına neden olmaktadır. İşte YER-SİS, Türkiye’deki mevcut yerleşim sistemini ve yerleşimler arası ilişkileri yeni dinamikler çerçevesinde tanımlamayı amaçlamaktadır. YER-SİS, birçok farklı tema altında geniş bir veri seti ve yanı sıra tüm Türkiye’de uygulanan kapsamlı bir anket çalışması temelinde merkezi yerler teorisini ağ analizi yöntemleri ile bütünleştirilerek hibrit bir yaklaşımla tamamlanmıştır. YERSİS’te Giresun için Kırsal Yerleşimlerdeki İmalat Sanayi Tesisleri’ne bakıldığında aşağıdaki gibi bir sonuçla karşılaşılmaktadır.

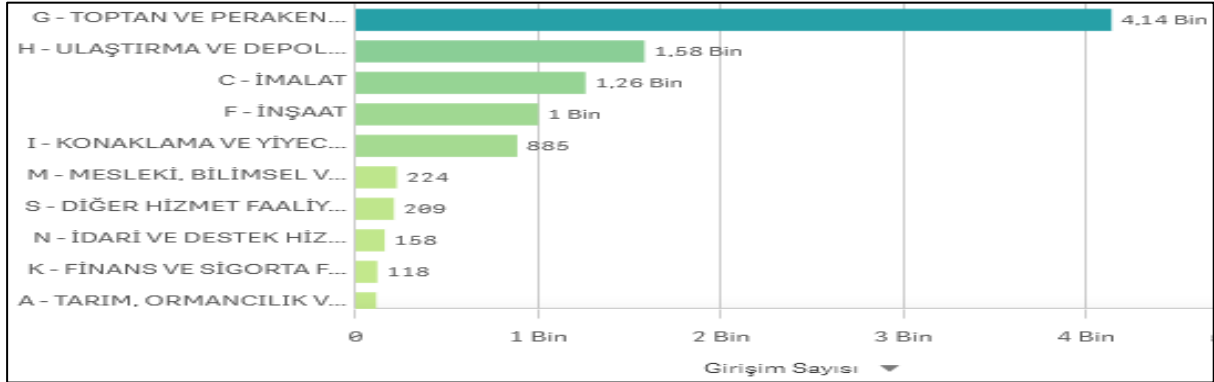
Haritadan da görüldüğü gibi yaygın olan faaliyetler fırın, içecek imalatı, mobilya dışında diğer ağaç ürünlerinin imalatı, özellikle iç bölgedeki 3 ilçemiz olan Şebinkarahisar, Alucra ve Çamoluk’ta madencilik ve taş ocakçılığı faaliyetleridir.

1.10. Girişimci Bilgi Sistemi (GBS) Verileri

1.10.1. Girişim Sayıları

GBS'den alınan 2021 yılı verilerine göre Giresun'da toplam 10.137 girişim bulunmaktadır. Bu sayı TR 90 Bölgesi'nin % 15,5'ine denk gelmektedir. Giresun'daki 10.137 girişimin Nace Kısım ayrımı aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

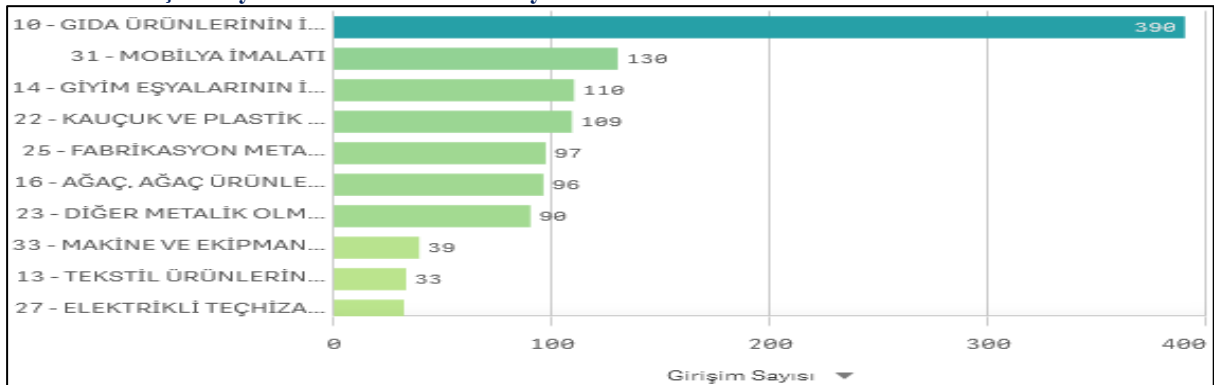
Grafik 8: Girişim Sayısı Toplam Nace Kısım Ayrımı

Görüldüğü gibi Giresun'daki girişimlerin % 40,8'i Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının Onarımı sektöründedir. Bu sektörü % 15,6 pay ile Ulaştırma ve Depolama sektörü izlemektedir. Raporumuzun konusu olan İmalat sektörü ise % 12,4 ile 3. sırada yer almıştır.

İmalat sektöründeki 1.259 girişimin Nace Bölüm ayrımı grafiği ise aşağıda sunulmuştur.

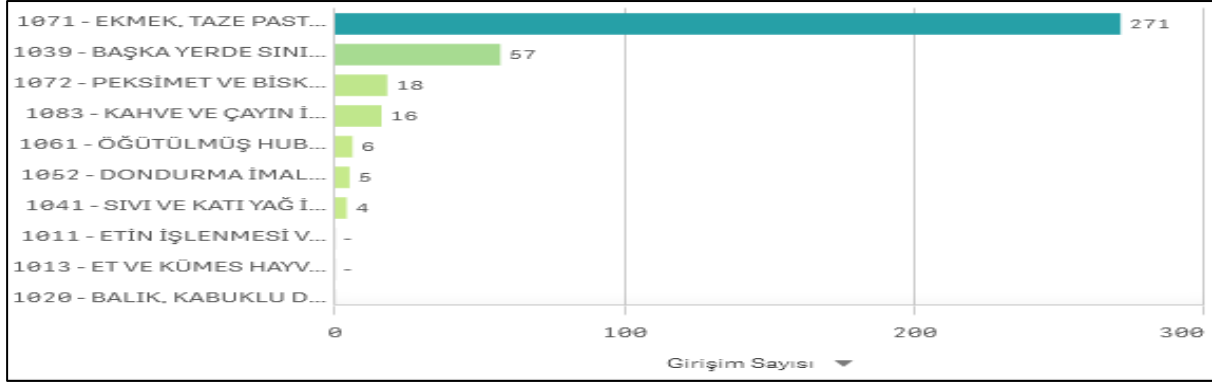
Grafik 9: Girişim Sayısı İmalat Nace Bölüm Ayrımı

İmalat sektöründe en çok girişim % 30,9 pay ile Gıda Ürünlerinin İmalatı sektöründe yer almaktadır. Bu sektörü Mobilya İmalatı, Giyim Eşyalarının İmalatı, Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı, Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı, Ağaç Ürünleri İmalatı ve Diğer Metalik Olmayan Ürünlerin İmalatı izlemektedir.

Daha detaya inilip Gıda Ürünleri İmalatı sektöründeki firmaların Nace Sınıf ayrımına bakılırsa da aşağıdaki grafik ortaya çıkmaktadır.

Grafik 10: Girişim Sayısı Gıda İmalatı Nace Sınıf Ayrımı

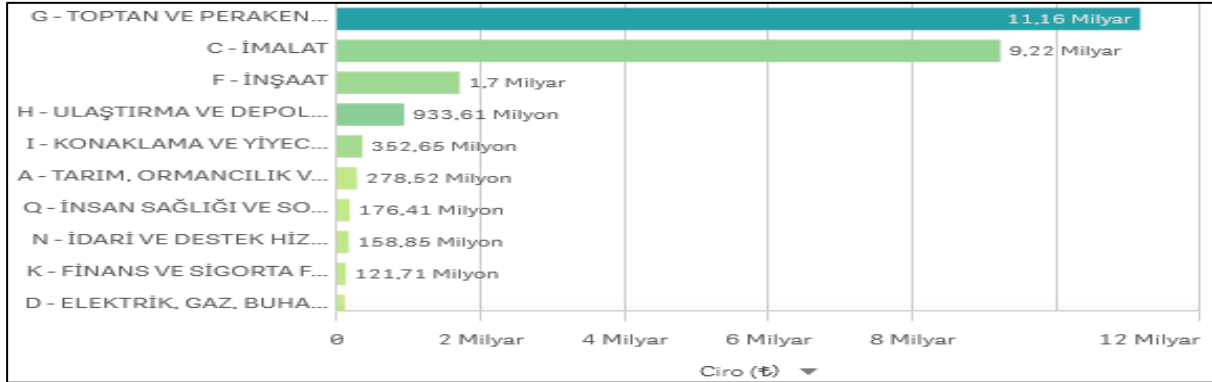
Burada dikkat çekici durum beklenilenin aksine fındık ve mamullerini içeren 1039 - Meyve ve Sebze İşlenmesi ve Saklanması sınıfı yerine 1071 - Ekmek, Taze Pastane Ürünleri ve Taze Kek İmalatı sınıfının 1. sırada yer almasıdır. Buna sebep olarak ise fındık ve mamulleri imalatı yapan girişimlerin Giresun'un sahil kesiminde yer alması, Giresun'un iç bölgelerine gidildikçe fındık yetiştiriciliğinin ve imalatçıların azalması ama bunun aksine ekmek fırınlarının ve pastanelerin Giresun'un tamamında yer alması yazılabilir.

1.10.2. Ciro

Giresun'daki 10.137 girişimin toplam cirosu 24,81 Milyar TL olup toplam ciro bakımından Giresun'un Bölge'deki payı % 15,2 olmaktadır. Girişim başına ortalama ciro 2,5 Milyon TL çıkmaktadır. Bu ortalama Bölge'de de aynıyken Türkiye'de ise 5,9 Milyon TL'dir.

Bu girişimlerin ciro bakımından Nace Kısım ayrımı aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

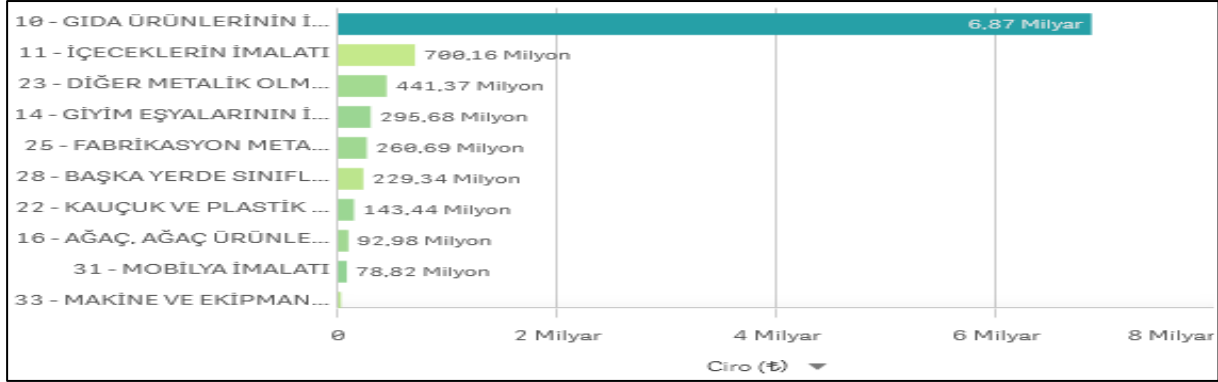
Grafik 11: Ciro Toplam Nace Kısım Ayrımı

Girişim Sayısı'nda olduğu gibi Ciro'da da Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının Onarımı sektörü % 45 pay ile ilk sırada yer almıştır. Ancak İmalat sektörü bu sefer % 37 pay ile 2. sırada yer almıştır. Bu 2 sektör Giresun'un toplam cirosunun % 82'sini oluşturmuştur. Bu 2 sektörü İnşaat ile Ulaştırma ve Depolama izlemiştir. Bu 4 sektörün toplamı ise % 93 olmaktadır.

9,22 Milyar TL ciroya sahip İmalat sektörünün Nace Bölüm ayrımı aşağıda sunulmuştur.

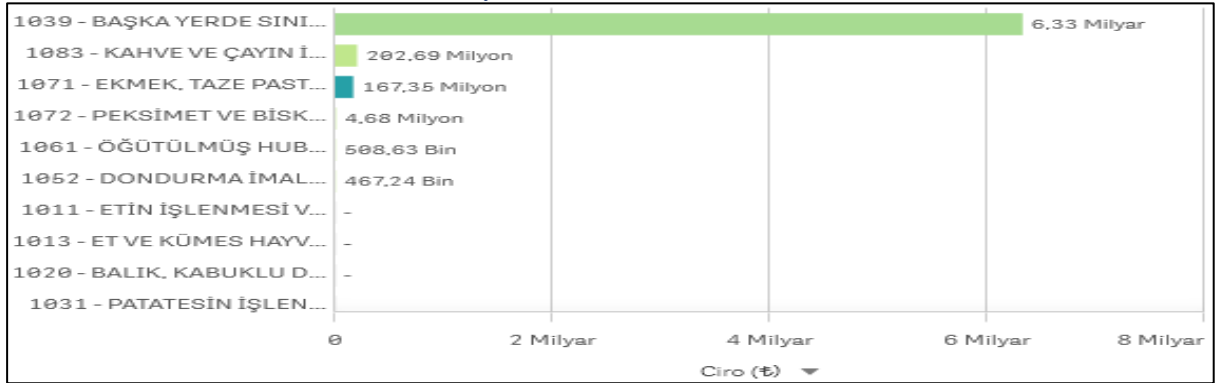
Grafik 12: Ciro İmalat Nace Bölüm Ayrımı

Burada da yine Gıda Ürünlerinin İmalatı % 74,5 pay ile ilk sırada yer almıştır. Bu sektörü İçecek İmalatı ve Diğer Metalik Olmayan Ürünlerin İmalatı izlemiştir. İlk 3 sektör toplamda % 87 paya sahiptir.

Gıda Ürünleri İmalatı sektörüne detaylı baktığımızda ise Nace Sınıf ayrımına göre grafik aşağıdaki gibi olmaktadır.

Grafik 13: Ciro Gıda İmalatı Nace Sınıf Ayrımı

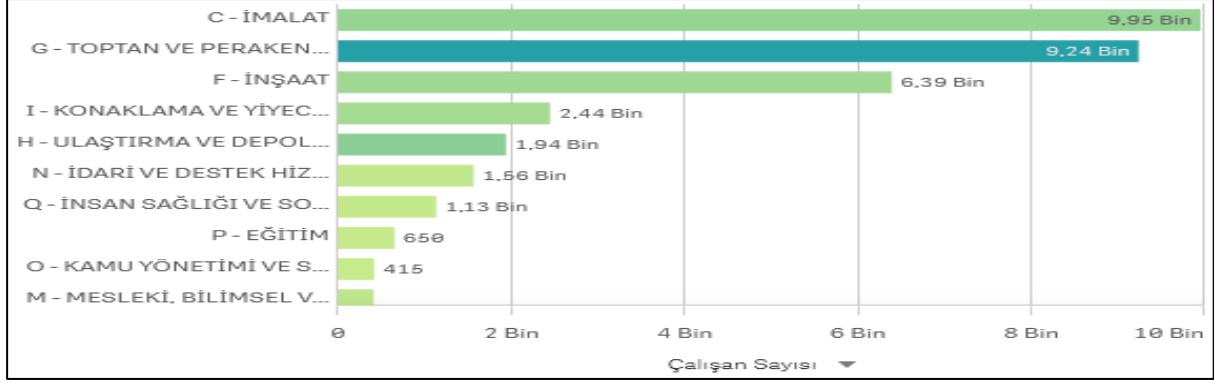
Yukarıda her ne kadar 1071 - Ekmek, Taze Pastane Ürünleri ve Taze Kek İmalatı sektöründeki girişim sayısı fındık ve mamullerini içeren 1039 - Meyve ve Sebzelerin İşlenmesi ve Saklanması sınıfındaki girişim sayısının 4,75 katı fazla çıkmış olsa da ciro açısından bakıldığında 1039 sektörü Giresun'da % 92 pay ile neredeyse tek başına yer almaktadır.

1.10.3. Çalışan Sayısı

Giresun'daki 10.137 girişimde toplam 36.434 kişi çalışmaktadır. Çalışan sayısı bakımından Giresun'un payı Bölge'de % 16,7'dir. Girişim başına ortalama 3,6 kişi çalışmaktadır. Bu ortalama Bölge'de 3,3 kişiyken Türkiye'de ise 4,3 kişidir.

36.434 çalışanın Nace Kısım ayrımına göre grafiği aşağıda sunulmuştur.

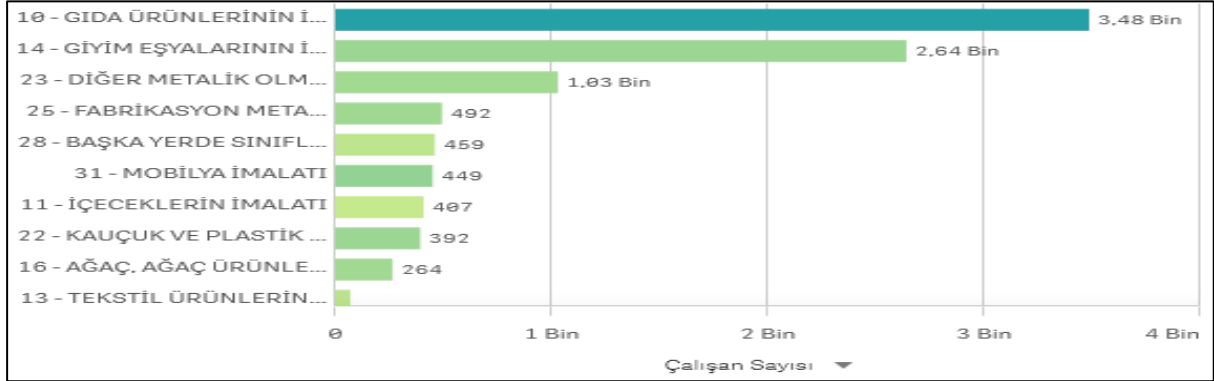
Grafik 14: Çalışan Sayısı Toplam Nace Sınıf Ayrımı

Beklenildiği gibi çalışan sayısı bakımından ilk sıradaki sektör % 27,3 pay ile İmalat sektörü olmuştur. İmalat sektörünü ise Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının Onarımı sektörü % 25,4 pay ile yakından izlemektedir. Bu 2 sektörü ise % 17,5 pay ile İnşaat sektörü izlemekte olup bu 3 sektör toplam çalışan sayısının % 70,2'sine sahiptir.

İmalat sektöründeki 9.953 çalışanın Nace Bölüm ayrımına göre grafiği ise aşağıda verilmiştir.

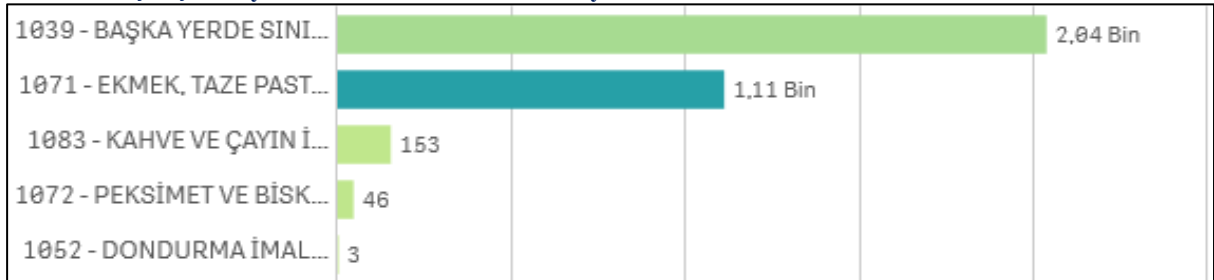
Grafik 15: Çalışan Sayısı İmalat Nace Bölüm Ayrımı

Burada da beklenen sonuç çıkmış olup ilk sırada % 35 pay ile Gıda Ürünleri İmalatı yer almıştır. Dikkat çekici olan durum ise Girişim Sayısı ve Ciro bakımından 3. ve 4. sıralarda yer alan Giyim Eşyaları İmalatı sektörünün Çalışan Sayısı bakımından % 26,5 pay ile 2. sırada yer almasıdır. Bu da Giyim Eşyaları İmalatı sektörünün ilin istihdamına ciddi katkısının olduğunu göstermektedir.

3.485 çalışanın yer aldığı Gıda Ürünleri İmalatı sektörünün Nace Sınıf ayrımı ise aşağıdadır.

Grafik 16: Çalışan Sayısı Gıda İmalatı Nace Sınıf Ayrımı

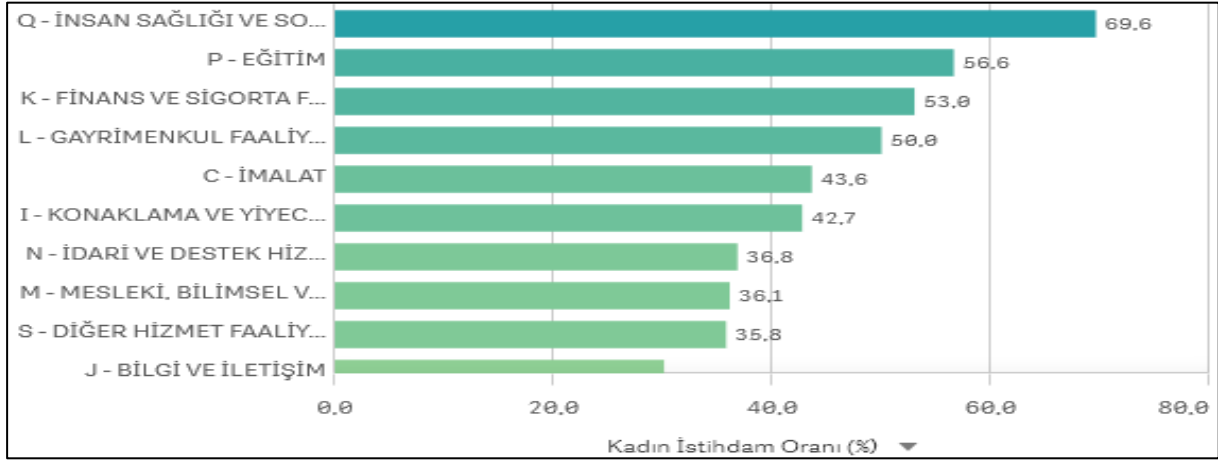

Burada da yine 1039 - Meyve ve Sebze İşlenmesi ve Saklanması sektörü % 58,5 pay ile ilk sırada yer almıştır. 1071 - Ekmek, Taze Pastane Ürünleri ve Taze Kek İmalatı sektörü ise %31,9 pay ile 2. sırada yer almıştır. Bu 2 sektör toplam çalışanın % 90,4'üne sahiptir.

1.10.4. Kadın İstihdam Oranı

Giresun'da kadın istihdam oranının en çok olduğu sektörler aşağıda sıralanmıştır.

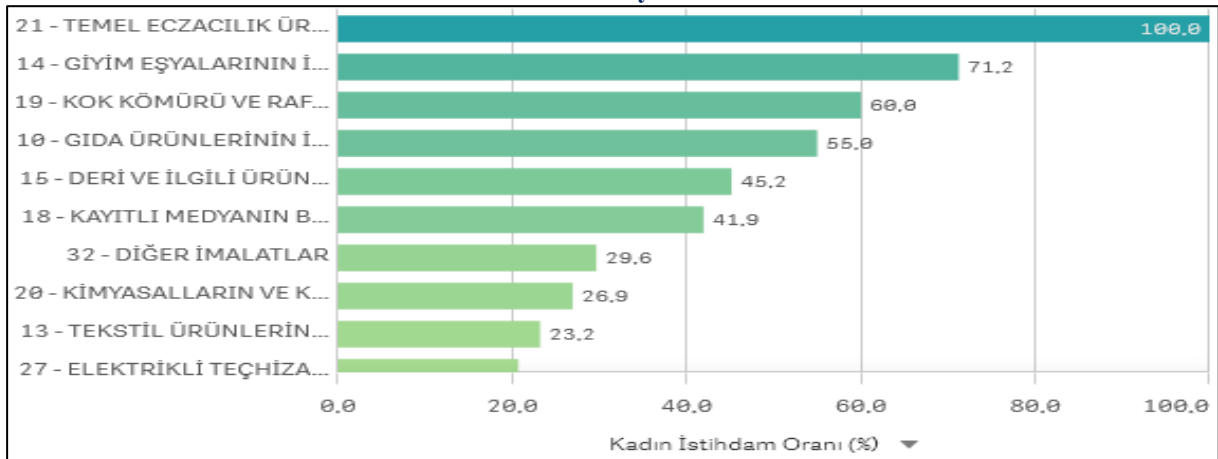
Grafik 17: Kadın İstihdam Oranı Toplam Nace Kısım Ayrımı

En çok kadın istihdam edilen sektör % 69,6 oran ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri olmuştur. Bu sektörü Eğitim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleri izlemiştir. İmalat ise bu sıralamada % 43,6 oran ile 5. sırada yer almıştır.

İmalat sektörünün detayına bakıldığında ise aşağıdaki grafikte karşılaşılmaktadır.

Grafik 18: Kadın İstihdam Oranı İmalat Nace Bölüm Ayrımı

Burada ilk sıradaki sektör % 100 oranla Eczacılık Ürünleri İmalatı çıkmıştır ancak GBS'de bu bölümün detayı gizli veri olarak gözüktüğü için daha fazla detaya inilememiştir. 2. sırada ise %71,2 oranla Giyim Eşyaları İmalatı çıkmıştır. Gıda Ürünleri İmalatı ise % 55 oranla 4. sırada yer almıştır.

1.10.5. Ölçeğe Göre Dağılım

Giresun'daki toplam 10.137 girişimin, 36.434 çalışanın ve 24,81 Milyar TL cironun ölçeğe göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Mikro : 9.165 Adet (% 90,4) - 10.186 Çalışan (% 28,0) - 5,67 Milyar TL (% 22,9)
Küçük : 841 Adet (% 8,3) - 11.437 Çalışan (% 31,4) - 6,16 Milyar TL (% 24,8)
Orta : 108 Adet (% 1,1) - 7.863 Çalışan (% 21,6) - 4,83 Milyar TL (% 19,5)
Büyük : 23 Adet (% 0,2) - 6.948 Çalışan (% 19,0) - 8,15 Milyar TL (% 32,8)

Görüldüğü gibi girişimlerin neredeyse tamamı (% 98,7) mikro ve küçük ölçekte olup sadece % 1,3'ü orta ve büyük ölçektedir.

Çalışanların ise yaklaşık % 60'ı mikro ve küçük ölçekteki girişimlerde yer alırken, % 40'ı ise orta ve büyük ölçekteki girişimlerde yer almaktadır. Girişim başına ortalama çalışan sayıları ise mikro ölçekte 1, küçük ölçekte 14, orta ölçekte 73 ve büyük ölçekte ise 302 çıkmaktadır.

Cirolara bakıldığında ise beklenildiği gibi en büyük toplam ciroyu sayıları az olmasına rağmen büyük ölçekteki girişimler yapmaktadır. Girişim başına ortalama ciro ise mikro ölçekte 618 Bin TL, küçük ölçekte 7,3 Milyon TL, orta ölçekte 44,7 Milyon TL ve büyük ölçekte ise 354,4 Milyon TL olmaktadır.

İmalat sektöründe yer alan 1.259 girişimin, 9.953 çalışanın ve 9,22 Milyar TL cironun dağılımı ise aşağıdaki gibi olmaktadır.

Mikro : 1.092 Adet (% 86,7) - 1.671 Çalışan (% 16,8) - 0,38 Milyar TL (% 4,1)
Küçük : 114 Adet (% 9,1) - 2.028 Çalışan (% 20,4) - 0,71 Milyar TL (% 7,7)
Orta : 38 Adet (% 3,0) - 3.085 Çalışan (% 31,0) - 1,46 Milyar TL (% 15,8)
Büyük : 15 Adet (% 1,2) - 3.169 Çalışan (% 31,8) - 6,67 Milyar TL (% 72,4)

İmalat sektöründe ise toplama kıyasla orta ve büyük ölçekteki girişim sayısının oranı (% 4,2) daha fazladır.

Çalışanlarda ise toplamın tersine dağılım orta ve büyük ölçekte daha fazla (% 62,8) olmuştur. Girişim başına ortalama çalışan sayıları ise mikro ölçekte 1,5, küçük ölçekte 18, orta ölçekte 81 ve büyük ölçekte ise 211 çıkmaktadır.

Cirolarda ise toplamda olduğu gibi yine orta ve büyük ölçekteki girişimlerin payı (% 88,2) daha fazladır. Hatta bunun % 72,4'ünü büyük ölçekteki girişimler tek başına yapmaktadır. Girişim başına ortalama ciro ise mikro ölçekte 348 Bin TL, küçük ölçekte 6,3 Milyon TL, orta ölçekte 38,4 Milyon TL ve büyük ölçekte ise 444,7 Milyon TL olmaktadır.

1.10.6. Teknoloji Düzeyine Göre Dağılım

Giresun'daki toplam 10.135 girişimin, 36.433 çalışanın ve 24,80 Milyar TL cironun teknoloji düzeyine göre dağılımı aşağıda verilmiştir. Yüksek teknoloji sınıfındaki veriler GBS'de hem 2021 için hem de önceki yıllar için gizli veri olarak gösterilmektedir ancak 2021 yılı için aradaki farktan bakılıp hesaplama yapıldığında 2 girişim, 1 çalışan ve 131.202 TL ciro gözükmektedir. 2 girişim sayısının doğru olma ihtimali olsa bile 2 girişimde 1 çalışan olmayacağı için yüksek teknoloji verileri hesaplama dahil edilmemiştir.

İmalat Dışı : 8.878 Adet (% 87,6) - 26.481 Çalışan (% 72,7) - 15,58 Milyar TL (% 62,8)
Düşük : 814 Adet (% 8,0) - 7.411 Çalışan (% 20,3) - 8,07 Milyar TL (% 32,5)
Orta Düşük : 346 Adet (% 3,4) - 1.782 Çalışan (% 4,9) - 0,70 Milyar TL (% 2,8)
Orta Yüksek : 97 Adet (% 1,0) - 759 Çalışan (% 2,1) - 0,45 Milyar TL (% 1,9)

İmalat sektöründeki 1.257 girişimin, 9.952 çalışanın ve 9,22 Milyar TL cironun kendi içindeki dağılımı ise aşağıdaki gibidir.

Düşük : 814 Adet (% 64,8) - 7.411 Çalışan (% 74,5) - 8,07 Milyar TL (% 87,5)
Orta Düşük : 346 Adet (% 27,5) - 1.782 Çalışan (% 17,9) - 0,70 Milyar TL (% 7,6)
Orta Yüksek : 97 Adet (% 7,7) - 759 Çalışan (% 7,6) - 0,45 Milyar TL (% 4,9)

Giresun'daki girişimlerin % 65'i düşük teknoloji sınıfına giren gıda ürünleri imalatı, içecek imalatı, tekstil ürünleri ve giyim eşyaları imalatı, ağaç ürünleri imalatı, mobilya imalatı yapmaktadır. Düşük teknoloji sınıfında girişim başına çalışan sayısı 9 ve girişim başına ciro 9,9 Milyon TL çıkmıştır.

Orta düşük teknoloji sınıfına giren kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı, diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, fabrikasyon metal ürünleri imalatı sektörlerinde de Giresun'da girişim başına çalışan sayısı 5 ve girişim başına ciro 2 Milyon TL çıkmıştır.

Orta yüksek teknoloji sınıfında ise kimyasal ürünlerin imalatı, silah ve cephane imalatı, elektrikli teçhizat imalatı, başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı, sektörleri yer almaktadır. Bu sektörlerde Giresun'da 97 adet girişim olup girişim başına çalışan sayısı 8 ve girişim başına ciro 4,6 Milyon TL çıkmıştır.

Yüksek teknoloji sınıfına giren eczacılık ürünleri imalatı, bilgisayar, elektronik ve optik ürünlerin imalatı, hava taşıtları, uzay araçları imalatı ile yazılım ürünleri sektörlerinde ise Giresun'da GBS kayıtları gizli olduğu için girişim sayısı, çalışan sayısı ve ciro verileri elde edilmemektedir. İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü'nden alınan verilere göre ise bu teknoloji sınıfında sadece 1 firma vardır. Bu firma da eczacılık ürünleri imalatı yapmaktadır.

1.11. Rekabetçilik ve Küme Potansiyeli

2021 yılı SGK istatistikleri üzerinden yapılan Üç Yıldız Analizi sonuçlarına göre Giresun'da gıda ürünleri, içecek, giyim eşyaları, ağaç ve mantar ürünleri, kauçuk ve plastik ürünler ile metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektörleri hem istihdama hem de iş yeri sayısına göre olgun küme özelliği göstermektedir. Bu sektörler 2014 Yılı TR 90 Bölgesi Kümelenme Stratejisi kapsamında belirlenen sektörlerle de genel itibarıyla uyumludur.

Gıda sektörünün mevcut durumu dikkate alındığında yenilikçilik, ortak çözümler ve ileri geri sektör bağlantıları bakımından kümelenmenin etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. Bu çerçevede Ajansımızın da desteğiyle Giresun Ticaret Borsası tarafından gıda ürünleri imalatı sektöründe yer alan firmalarla Fındık Mamulleri İşbirliği Kümesi URGE Projesi oluşturulmuş, bu proje kapsamında firmalara yol haritası çizilmiş, firmaların yurt içi ve yurt dışı pazar ziyaretleri düzenlenmiş ve ihracat potansiyellerinin artırılması sağlanmıştır. Giyim eşyaları imalatı ise istihdam açısından Giresun'da kümelenme potansiyeli olan sektörler arasında değerlendirilmektedir. Özellikle hazır giyim imalatının hem ildeki hem de bölgedeki yayılımı, kümelenmeyle ivme kazanabilecektir. Bu sektörlerin yanında ağaç ve ağaç ürünleri sektörünün de yeni kümelenme alanı olarak ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. 2014 Yılı TR 90 Bölgesi Kümelenme Stratejisi'nde yukarıda belirtilen sektörlerin yanında Giresun için asansör, konveyör ve elevatör imalatı sektörü de rekabetçi ve küme potansiyeli olan bir sektör olarak belirtilmiştir. İl genelinde Giresun ve Bulancak TSO ile yapılacak ortak çalışmalar ile birlikte ilgili sektör için yine bir URGE Projesi hedeflenmektedir.

1.12. Giresun'daki İmalat Sanayinin Genel Sorunları

Yukarıda belirtilen veriler çerçevesinde bir değerlendirme yapıldığında, Giresun'da imalat sanayinin toplam gayri safi katma değerdeki payının düşük olmasının başlıca sebebinin sanayinin yeterince çeşitlenemeyip genel olarak düşük ve orta düşük teknoloji sınıfına giren fındık, çay, hazır giyim, makine imalatı sektörlerinde yoğunlaşması olduğu görülmektedir. İlde imalat sanayinin gayri safi katma değerden aldığı payın artırılması, imalat sanayinin istihdam oluşturma kabiliyetinin geliştirilmesi, imalat sanayide faaliyet gösteren firmaların düşük ve orta düşük teknoloji düzeyinden orta yüksek ve yüksek teknoloji düzeyine sahip ürünler üretecek aşamaya taşınması, üretimde katma değer ve kalitenin artırılarak uluslararası piyasalara erişiminin kolaylaştırılmasına yönelik adımlar atılması önem arz etmektedir.

İldeki imalat sanayi girişimleri büyük ölçüde aile şirketlerinden oluşmaktadır. Şirketler mesleğin veya sektörün içinde büyümüş bireyler tarafından kurulup geliştirilmiştir. Bu firmalardaki kurumsal kapasite genellikle şirket sahibi veya aile fertlerinin tecrübe ve bilgi birikimleriyle sınırlı kalmaktadır. Sermaye birikimi, ortak bilgi birikimi, teknik imkân kullanma kolaylığı, ihtiyaç ve sorunların ilgili mercilere daha kolay iletilebilmesi ve çözülebilmesi gibi birçok avantajına rağmen ildeki birlikte iş yapma kültürü ve dayanışma içerisinde rekabet anlayışının hem ulusal hem de uluslararası normlara kıyasla nispeten az gelişmiş olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra; ildeki firmalarda çoğunlukla sektörü ve pazarı dinamik şekilde takip ederek strateji belirleyen profesyonel yönetim anlayışı konusunda eksikliklerin olduğu söylenebilir. Ayrıca; ildeki önemli imalat sanayi problemlerinden olan markalaşma ve katma değerli üretime yönelik nitelikli işgücünün de yeterli seviyede olmadığı anlaşılmaktadır.

Ağırlıklı olarak fındık, çay, hazır giyim gibi düşük katma değerli sektörlerde sahip olmasına rağmen Giresun'da silah sanayi ve eczacılık alanlarında daha yüksek katma değere sahip ürünlerin imalatını ve ihracatını gerçekleştiren başarılı firmalar da bulunmaktadır. Bu durum, orta yüksek ve yüksek teknoloji olarak sınıflandırılan sanayi dallarının da iyi yönetim, yüksek ürün kalitesi ve başarılı pazarlama teknikleriyle ilde hayat bulabileceğini göstermektedir.

2. GİRESUN İMALAT SANAYİ ANKET ÇALIŞMASI

2.1. Anket Hakkında

TR 90 Bölgesi'nde imalat sanayi alanında faaliyet gösteren işletmelerin kurumsallaşma düzeylerini, ihracat durumlarını, insan kaynağı, üretim, finansman yapılarını, devlet destekleri hakkında farkındalık durumlarını tespit etmek ve işletmelerin ihtiyaçlarını belirlemek, böylece ilerleyen dönemlerde tasarımı gerçekleştirilebilecek destek programlarına altlık oluşturmak amacıyla yüz yüze veya çevrimiçi ortamda 2022 yılının Eylül ayında anket gerçekleştirilmiştir. Ankette dağılımı aşağıda belirtildiği şekilde toplam 61 soru yer almıştır. Anket raporun sonunda Ek-1'de yer almaktadır.

1 - 7 Arası Sorular : Firma Künye Bilgileri

(Firma Adı, Kuruluş Yılı, Hukuki Statüsü, İletişim Bilgileri)

8 - 20 Arası Sorular : Kurumsal Yönetim ve İnsan Kaynakları

(Çalışan Sayıları ve Değişimleri, Eğitim Durumları, Performans Ölçümü, Strateji Planı, Kurumsal Kimlik, Organizasyon Şeması, Yazılım, Program ve Sistem Kullanımları)

21 - 25 Arası Sorular : Mali Yapı

(Finansman Kaynakları, Kredi Başvurusu ve Amacı, Halka Arz Planlaması)

26 - 34 Arası Sorular : Pazarlama ve Satış Yapısı

(Pazarlama ve Satış Planı, Danışmanlık Hizmeti, Pazar Analizi, İhracat Durumu ve Potansiyeli, Online Satış Durumu)

35 - 40 Arası Sorular : Üretim Yapısı

(Faaliyet Gösterilen Alt Sektör, NACE Kodu, Üretilen Ürünler, Lisans ve Sertifikalar, Kapasite Kullanım Oranı, Üretim Miktarı Değişimi)

41 - 54 Arası Sorular : ARGE, Tasarım ve Yenilik Altyapısı

(ARGE ve Tasarım Durumu, Patent, Faydalı Model, Tasarım, Marka Belge Sayıları)

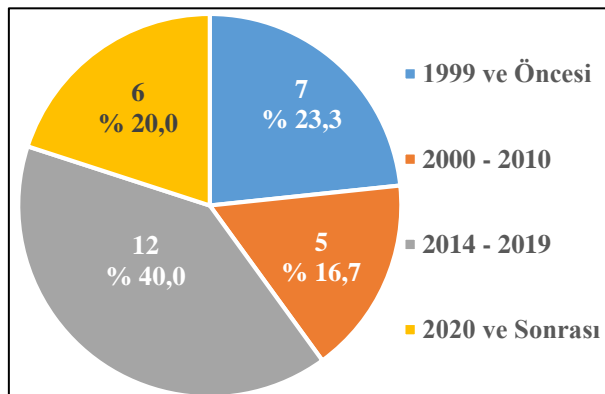
55 - 61 Arası Sorular : Firma İhtiyaç ve Beklentileri, Destek ve Teşvik Bilgileri

(Firmanın İhtiyaçları, Güçlü Yönler, Orta ve Uzun Vade Hedefleri, Destek ve Teşvik Bilgi ve Yararlanma Durumu)

2.2. Firma Künye Bilgileri

Giresun'da ankete 30 işletme katılmıştır. 30 işletmenin kuruluş yılına göre dağılımı aşağıda sunulmuştur.

Grafik 19: Kuruluş Yılına Göre Dağılım

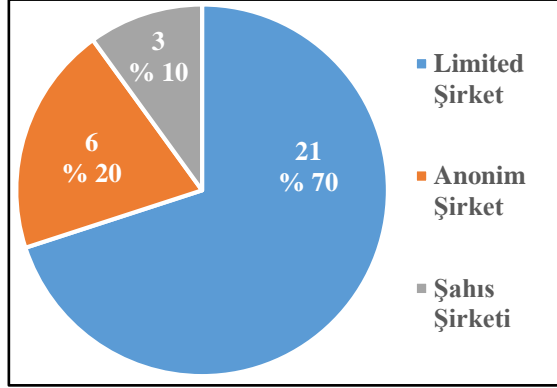

Grafikten görülebileceği gibi en çok firma 2014 ile 2019 yılları arasında kurulmuştur. Raporun hazırlandığı 2023 yılını dikkate alırsak işletmelerin % 60'ı 9 yaş ve altındadır. Bu da firmaların genç ve dinamik bir yapıya sahip olduklarını göstermektedir. Ama aynı zamanda en eskisi 1972 olmak üzere 1999 ve öncesinde kurulan köklü işletmelerde yer almaktadır.

(Ankete katılan firmalar arasında 2011, 2012 ve 2013 yıllarında kurulan yoktur.)

Ankete katılan 30 işletmenin hukuki statülerine göre dağılımına bakıldığında ise aşağıdaki grafik oluşmaktadır.

Grafik 20: Hukuki Statüye Göre Dağılım

İşletmelerin % 70'i Limited Şirket statüsündedir. Bu şirketlerin en eskisi 1987'de, en yenisi 2022'de kurulmuştur.

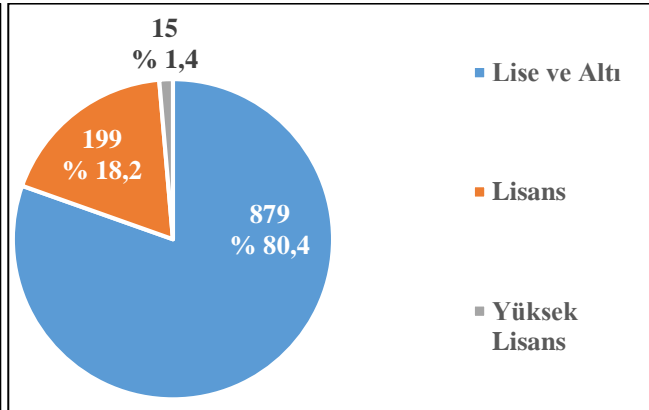
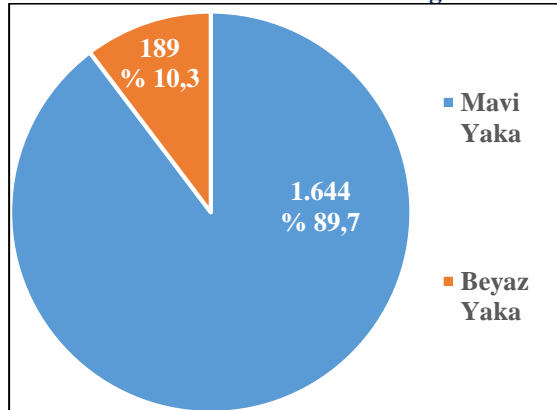
% 20'si ise Anonim Şirket statüsünde olup bu 6 şirketin tamamı 2015 ve sonrasında kurulmuştur.

Ankete katılan firmalar arasında 1972'de kurulan en eski şirket ve 2016'da kurulan 2 şirket ise Şahıs Şirketi statüsündedir.

2.3. Kurumsal Yönetim ve İnsan Kaynakları

Ankete katılan 30 işletmede toplam 1.833 personel çalışmaktadır. Bu da işletme başına ortalama 61 personele denk gelmektedir. Bu işletmelerdeki toplam çalışan sayıları 1 personelden 630 personele kadar değişmektedir. 1.833 personelin beyaz yaka ve mavi yaka ayrımı aşağıda soldaki grafikte sunulmuştur. Beyaz yaka personel sayısı 1 personelden 30 personele kadar değişmekte, ortalama 6 çıkmaktadır. Mavi yaka personel sayısı ise 0 ile 600 arasında değişmekte ve ortalama 55 çıkmaktadır. Ayrıca bu 30 işletmede çalışan personelin eğitim durumuna göre ayrımı da sağdaki grafikte sunulmuştur. Ancak anketi dolduran işletmelerden 7 tanesi eğitim durumu sorunu boş bıraktığı için bu oranlama 1.093 personel üzerinden yapılmıştır. Soruya cevap veren 23 firma için firma başına ortalama 50 personelin 40'ı lise ve altı, 9'u lisans ve 1'i yüksek lisans mezunu çıkmıştır.

Grafik 21: Personel Türüne Göre Dağılım

Grafik 22: Personel Eğitim Durumuna Göre Dağılım

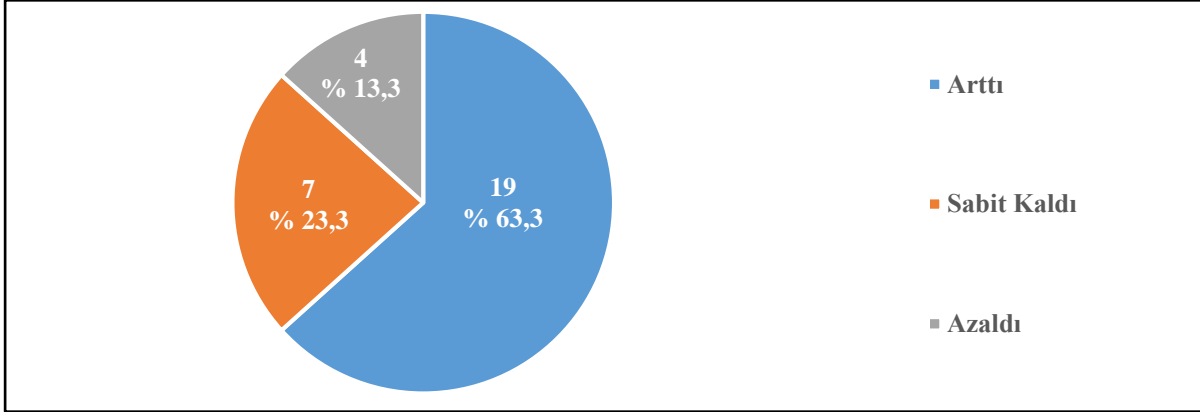
Toplam çalışan sayısına göre firmaları KOBİ sınıflamasına göre ayıracak olursak aşağıdaki dağılım ortaya çıkmaktadır. Yönetmelikte sınıflandırılacak işletmeler her ne kadar hem ciro hem de istihdam bilgisine göre değerlendirilse de ankette ciro bilgisi istenmediğinden sınıflandırma salt çalışan sayısı dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.

10 kişiden az çalışan istihdam eden işletmeler mikro, 50 kişiden az olanlar küçük, 250 kişiden az olanlar orta büyüklükte işletmeler olarak sınıflandırılmıştır.

Mikro : 6 (% 20) - Küçük : 15 (% 50) - Orta : 8 (% 26,7) - Büyük : 1 (% 3,3)

Ankette pandemi dönemi sonrası toparlanmayı gözlemek açısından işletmelerin son 3 yıldaki çalışan sayısı değişimi de sorulmuştur. 30 firmanın 19'unda son 3 yıldaki çalışan sayısı artmıştır. 7 firmada çalışan sayısı sabit kalmış, sadece 4 firmada ise çalışan sayısı azalmıştır. Bu da istihdamda son 3 yılda artış trendi olduğunu göstermektedir.

Grafik 23: Son 3 Yıl Çalışan Sayısı Değişimi

Kurumsal yönetim ve kurumsallaşma bağlamında yöneltilen sorulara verilen cevaplara bakıldığında ise ankete katılan 30 firmanın 26'sında (% 86,7) firmanın sahibinin veya ortaklarının aynı zamanda yönetici, müdür ya da genel müdürlük yaptığı görülmektedir. 30 firmanın 17'sinde (% 56,7) insan kaynaklarına yönelik bir yapılanmanın olduğu görülmüştür. Kalan 13 işletmede ise insan kaynaklarına yönelik bir yapılanma olmayıp bu firmaların aile işletmesi olabilecekleri düşünülebilir. 30 işletmenin 15'inde (% 50) performans ölçümüne yönelik bir sistem kullanılmaktadır. İnsan kaynaklarına yönelik bir yapılanması olan 17 işletmenin ise 11'inde (% 64,7) bu sistem kullanılmaktadır. İnsan kaynaklarına yönelik yapılanması olmayan 13 işletmenin ise sadece 4'ünde (% 30,8) bu sistem kullanılmaktadır. Yani sonuç olarak 11 firma hem insan kaynaklarına hem de performans sistemine sahipken 9 firma ise ne insan kaynaklarına ne de personel sistemine sahip değildir.

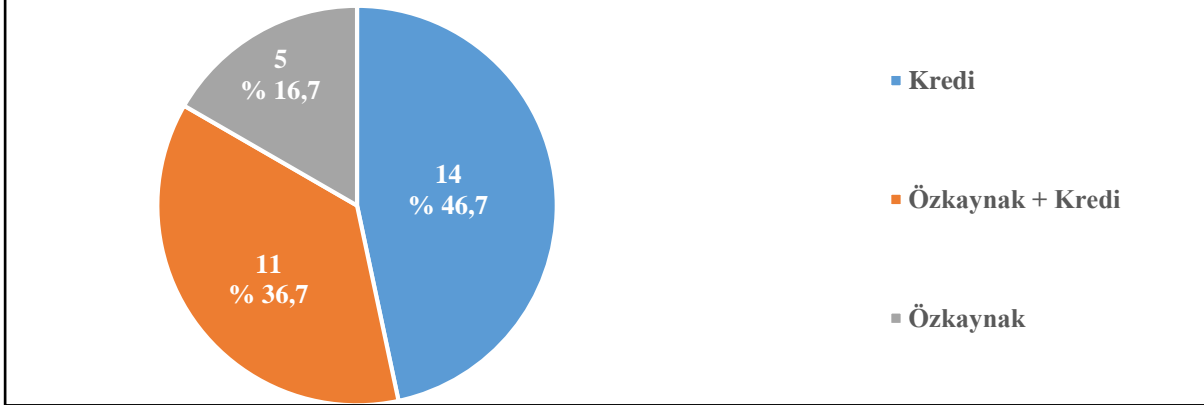
30 firmanın 20'sinde (% 66,7) firmanın hedeflerini, vizyonunu ve misyonunu ortaya koyan yazılı bir strateji belgesi hazırlanmıştır. 24'ünde (% 80) kurumsal kimlik (marka, şirket imajı vs.) çalışması yürütülmektedir. 26'sinde (% 86,7) ise organizasyon şeması bulunmaktadır. Bu sonuçlar da ankete katılan firmaların çoğunluğunda kurumsallaşmaya önem verildiğini göstermektedir.

Ankette işletmelerin kurumsallaşma ve dijital dönüşüm kabiliyetlerini gözlemek üzere e-ticaret, kalite yönetim sistemleri (ISO, EFQM vb.), müşteri ve tedarikçi yönetim programı (CRM), firma içi iletişim ve paylaşım programı (Intranet), kurumsal kaynak planlaması yazılımı (ERP) vb. kullanıp kullanmadıklarına dair soru da yöneltilmiştir. 20 firma (% 66,7) bu programlardan en az birini kullandığını belirtmiş olup bu sonuç da firmaların çoğunluğunun kurumsallaşma açısından olumlu yönde olduklarını göstermektedir.

2.4. Mali Yapı

Anket kapsamında 30 işletmeye finansmana erişim kaynakları sorulmuş ve gelen cevaplara göre dağılım aşağıdaki gibi olmuştur.

Grafik 24: Finansmana Erişim Kaynakları Dağılımı

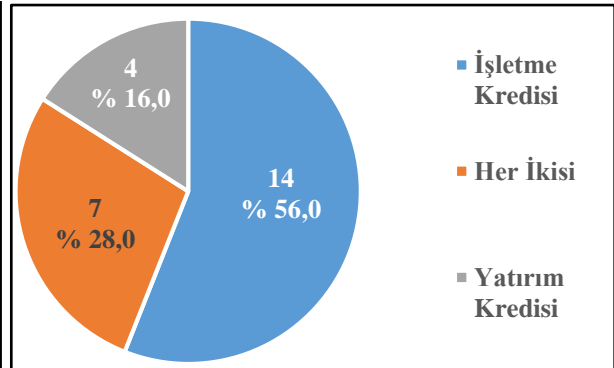
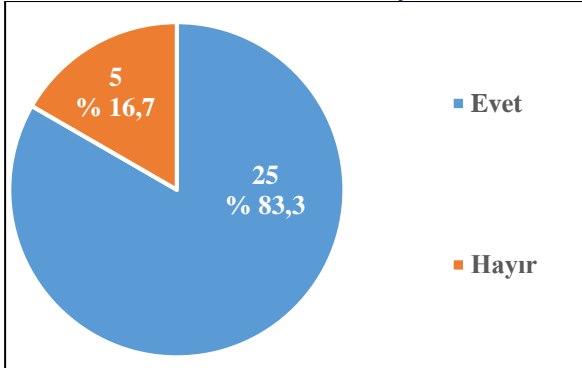

Firmaların % 83,4'ünün banka kredisi ve tedarikçi kredisi kullandığı, bunların % 46,7'sinin sadece krediyle finansman sağladığı, % 36,7'sinin ise krediyi özkaynakla birlikte kullandığı tespit edilmiştir. Sadece 5 firma (% 16,7) özkaynak kullanarak finansman sağlamıştır.

Firmalara yeni nesil finansman kaynakları (girişim sermayesi, kitlesel fonlama vs.) hakkındaki bilgi düzeyleri sorulduğunda ise 7 firmanın (% 23,3) yeni nesil finansman kaynakları hakkında herhangi bir bilgisinin olmadığı görülmüştür. Yine 7 firma (% 23,3) az düzeyde bilgi sahibi olduğunu, 14 firma (% 46,7) ise orta düzeyde bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir. Sadece 2 firma (% 6,7) iyi düzeyde bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir. Çok iyi düzeyde bilgi sahibi olduğunu belirten firma ise olmamıştır.

Firmaların 25'i (% 83,3) son 3 yılda kredi başvurusunda bulunmuştur. Bu 25 firmadan 14'ünün (% 56) amacı İşletme Kredisi, 4'ünün amacı (% 16) Yatırım Kredisi, 7'sinin (% 28) amacı ise hem İşletme hem de Yatırım Kredisi olmuştur.

Grafik 25: Son 3 Yıldaki Kredi Başvurusu Durumu

Grafik 26: Kredi Başvuru Talebinin Amacı

“Halka arza yönelik planlamanız var mı?” sorusuna ise 30 firmadan sadece 2'si (% 6,7) Evet cevabını vermiştir.

2.5. Pazarlama ve Satış Yapısı

Satış ve pazarlama için yazılı veya belirlenmiş bir planı veya hedefi olan firma sayısı 30 firma içinde 19 (% 63,3) olmuştur. Pazarlama veya satış konusunda danışmanlık veya dışarıdan hizmet alan firma sayısı ise 12 (% 40) çıkmıştır. Bu sonuç da firmaların % 60'ının danışmanlık veya dışarıdan hizmet almadığını ya da almayı tercih etmediğini göstermektedir. Yazılı veya belirlenmiş bir planı veya hedefi olan 19 firmanın 11'i (% 58) danışmanlık ya da dışarıdan hizmet almamaktadır. Bu firmalar kendi personeli vasıtasıyla bir plan veya hedef belirlemişlerdir. Yazılı veya belirlenmiş bir planı veya hedefi olmayan 11 firmadan ise sadece 4'ü (% 36,4) danışmanlık veya dışarıdan hizmet almaktadır. Yani firmaların % 63,6'sı satış ve pazarlama için bir plana veya hedefe sahip olmamakla birlikte danışmanlık da almamaktadır.

İhracata yönelik bakıldığında ise 30 firmanın 25'inin (% 83,3) pazar analizine yönelik çalışmalar yaptığı görülmektedir. Ürünlerinin ihracat potansiyeli olduğunu düşünmeyen firma sayısı ise sadece 3 (% 10) olmuştur. Firmaların yarısından fazlası (% 53,3) son 10 yılda ihracat yaptıklarını belirtmiştir. Pazar analizine yönelik çalışma yapmayan 5 firmadan 3'ü son 10 yılda ihracat yapmış, 2'si ise yapmamıştır. Bu 2 firma da pazar analizi ya da ihracat yapmamasına rağmen ürünlerinin ihracat potansiyeli olduğunu düşünmektedir. Son 10 yılda ihracat yapan 16 firmanın 13'ü (% 81,3) son 3 yılda ihracat tutarlarının arttığını belirtmiştir. 2 firma ihracat tutarlarının sabit kaldığını belirtirken sadece 1 firma ihracatının azaldığını belirtmiştir.

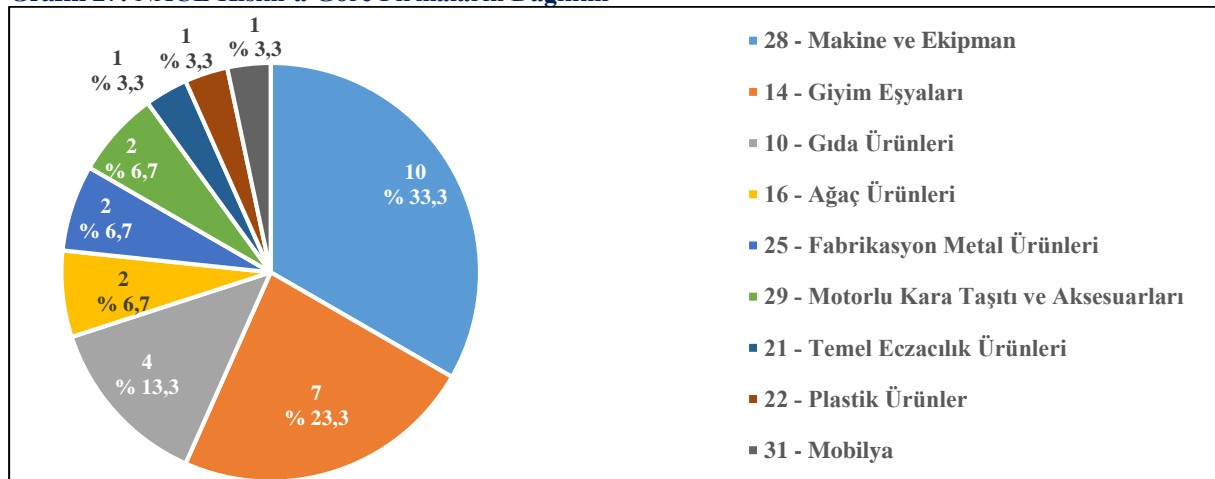
Online satış yapan firma sayısı ise 11 (% 36,7) gibi düşük bir oranda kalmıştır. Bu 11 firma da online satışlarının toplam satışlarındaki oranının en fazla % 20 olduğunu belirtmişlerdir. 11 firmanın 7'si (% 63,6) online satışlarının son 3 yılda arttığını ifade etmiş, kalan 4'ü ise son 3 yılda online satışlarının sabit kaldığını belirtmişlerdir.

Online satış yapan bu 11 firmanın tamamı da pazar analizine yönelik çalışmalar yaptığını belirtmiştir. Yine bu 11 firmadan 7'si aynı zamanda ihracat da yapan firmalardır.

2.6. Üretim Yapısı

Anketi dolduran 30 firmanın NACE Kısım'a göre dağılımları aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 27: NACE Kısım'a Göre Firmaların Dağılımı

Dağılıma bakıldığında ön plana çıkan sektörler ildeki imalat sanayinin mevcut durumu ve genel yapısına, üretim, istihdam ve ihracat bazında değerlendirildiğinde öne çıkan sektörlerle uyum ve paralellik göstermektedir.

28 - Makine ve Ekipman sektöründe yer alan 10 firmanın ürettikleri ürünler arasında asansör, evelatör, konveyör, profesyonel ormancılık makineleri, kavurma fırını, zar ayırma makinesi, seçme bandı, kırma, boylama, patoz makineleri, püre ve çikolata üretim hatları yer almaktadır.

14 - Hazır Giyim Ürünleri sektöründeki 7 firmadan 6'sı elbise, gömlek, bluz, pantolon, takım elbise, mont, kaban gibi dış giyim ürünleri üretmektedir. 1 firma ise şapka üretimi yapmaktadır.

10 - Gıda Ürünleri sektöründe yer alan 4 firmadan 3'ü fındık kırma, kavurma, paketlenme işlemleri yapmaktayken 1'i ise çayların işlenmesi ile paketlenmesi işlemlerini yapmaktadır.

16 - Ağaç Ürünleri sektöründe yer alan 2 firmadan 1'i pelet, briket, odun ve odun kömürü imalatı yapıyorken diğeri ise kereste ve ağaç ürünleri imalatı yapmaktadır.

25 - Fabrikasyon Metal Ürünleri sektöründe yer alan 2 firmadan 1'i demir kapı, pencere, korkuluk ve türevlerini imal etmekteyken diğeri ise hafif silah üretimi yapmaktadır.

İşletmelerin veya ürettikleri ürünlerin sahip oldukları lisans ve sertifikalar sorulduğunda çoğu firmanın herhangi bir lisans ya da sertifikasının olmadığı görülmüştür. Gıda firmaları genellikle helal sertifikasına ve kosher belgesine sahip olduklarını belirtmiştir. Silah üretimi yapan firma ise AQAP belgesine sahip olduğunu bildirmiştir. Bunların dışında kalan firmalar ise genellikle TSE, CE, ISO belgelerine sahiplerdir.

İşletmelerin kapasite kullanım oranlarına baktığımızda kapasitelerin % 18 ile % 100 arasında değiştiği görülmektedir. Ortalama kapasite oranı % 70 civarında çıkmıştır.

- % 100 : 3 Firma (2 Hazır Giyim, 1 Makine)
- % 95 : 2 Firma (1 Hazır Giyim, 1 Metal)
- % 90 : 4 Firma (1 Gıda, 2 Makine, 1 Mobilya)
- % 80 : 5 Firma (4 Makine, 1 Hazır Giyim)
- % 75 : 2 Firma (1 Makine, 1 Ağaç Ürünleri)
- % 70 : 1 Firma (Makine)
- % 65 : 1 Firma (Plastik)
- % 60 : 4 Firma (1 Eczacılık, 1 Motorlu Kara Taşıtı, 1 Metal, 1 Makine)
- % 50 : 4 Firma (2 Hazır Giyim, 1 Gıda, 1 Ağaç Ürünleri)
- % 40 : 1 Firma (Motorlu Kara Taşıtı)
- % 30 : 1 Firma (Gıda)
- % 18 : 1 Firma (Gıda)

Üretim yapısı ile ilgili son olarak üretim miktarlarında son 3 yıldaki değişime bakıldığında ise 15 firmanın üretimin arttığı, 8 firmanın üretiminin değişmediği, 6 firmanın ise üretiminin azaldığı görülmektedir. Firmaların yarısının üretiminin artmış olması, anketin gerçekleştirildiği zaman açısından Covid-19 pandemi dönemini de büyük oranda kapsayan bir dönem olması nedeniyle olumlu bir gösterge olarak nitelendirilebilir.

2.7. ARGE, Tasarım ve Yenilik Altyapısı

Firmaların, ilin ekonomisine daha fazla katkı sağlayacak yeni ve katma değeri yüksek ürünler geliştirmeleri açısından araştırma ve geliştirme faaliyetleri, tasarım, patent, marka ve yenilik altyapısı önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda ankete katılan firmalara öncelikle ARGE ve/veya tasarım faaliyetlerinde bulunup bulunmadıkları sorulmuş, bu soruya 30 firmadan 17'si (% 56,7) Evet cevabını vermiştir. Bu 17 firmanın içinde makine ve ekipman sektörü, eczacılık sektörü, savunma sanayi sektörü gibi özellikle ARGE ve tasarım açısından daha uygun sektördeki firmalar çoğunlukla yer almıştır. Hayır diyen 13 firmanın da çoğunluğu hazır giyim ve gıda sektörlerindedir.

ARGE ve tasarım faaliyetinde bulunduğunu belirten 17 firmadan 5 tanesi (% 29,4) kendi bünyesinde ARGE veya tasarım birimi ya da görev tanımında ARGE veya tasarım ifadesi geçen bir çalışan bulundurmamaktadır. Bu 5 firmanın 3'ü (% 60) ise ARGE veya tasarım için dışarıdan hizmet aldığını belirtmektedir. Kalan 2 firma ise ARGE ve tasarım faaliyetlerini bünyesinde bir birim ya da çalışan olmadan ve aynı zamanda dışarıdan hizmet de almadan yürütmektedir.

17 firmanın ARGE ve tasarım faaliyetleri için cirosundan ayırdıkları ortalama paya bakılırsa oranların % 0,1 ile % 60 arasında değiştiği görülmektedir. Ortalama pay oranı ise % 10'dur. Dağılıma baktığımızda ise 5 firmanın % 1 pay, 2 firmanın % 2 pay, 1 firmanın % 5 pay, 2 firmanın % 10 pay, 1 firmanın % 15 pay, 4 firmanın % 20 pay ayırdığı görülmektedir.

Genel olarak ürün veya süreç geliştirme/iyileştirme faaliyeti yapan firma sayısı ise 24 olmuştur. Bu da 30 firma içinde % 80 orana denk gelmektedir ki ankete katılan firmaların sektörlerinin ili temsil ettiği düşünüldüğünde ildeki firmaların büyük bir kısmının ARGE ve tasarım faaliyetleri yapmasalar bile ürün veya süreç geliştirme/iyileştirme faaliyetleri yaptıkları anlaşılmaktadır.

Burada dikkat çekici durum bu 24 firmanın 17'si (% 70,8) geliştirdikleri yeni ürünler/süreçler için fikri ve sınai mülkiyet başvurusunda bulunmuşlardır. Bu da kalan % 30'luk kısımda geliştirilen ürün veya süreçlerin bir bakıma kaybolması demektir. Özellikle fikri ve sınai mülkiyet başvuruları konusunda başvuru yapmayan firmalara bilgi verilmesinin ve destek olunmasının gerekliliği bu sonuca göre ortaya çıkmaktadır.

Bu 17 firmanın patent, faydalı model, endüstriyel tasarım ve marka başvuru ve tescil sayıları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 16: Patent, Faydalı Model, Endüstriyel Tasarım ve Marka Sayıları

Patent	10 Başvuru	5 Tescil	Tescil Oranı : % 50
Faydalı Model	14 Başvuru	6 Tescil	Tescil Oranı : % 43
Endüstriyel Tasarım	4 Başvuru	3 Tescil	Tescil Oranı : % 75
Marka	23 Başvuru	17 Tescil	Tescil Oranı : % 74

Firmalardan en çok marka başvurusu gelmiş ve başvuruya paralel olarak en çok da marka tescili alınmıştır. Marka tescilinde % 74 gibi yüksek bir oran yakalanabilmiştir. Endüstriyel tasarım konusunda da 4 başvuruyu sadece 2 firma yapmış olup başvuruların 3'ü 1 firmaya aittir. Tescilleri de o firma almıştır.

2.8. Firma İhtiyaç ve Beklentileri, Destek ve Teşvik Bilgileri

Anketin bu son bölümünde firmaların en güçlü olduğu 3 özellikleri, en önemli 3 ihtiyaçları, orta ve uzun vade hedefleri, destek ve teşviklerden yararlanma amaçları, hangi destek ve teşviklerden haberdar oldukları ve yararlandıkları sorulmuştur.

Firmaların en güçlü olduğu 3 özellik sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde daha çok verilen cevapların ürün ve hizmet kalitesi, araştırma ve geliştirme olanakları, tecrübe, ürün tesliminde hızlilik, ihracat yapıyor olmaları ve ihracat potansiyelleri, pazar analizleri, üretim kapasiteleri şeklinde olduğu görülmüştür. Özellikle gıda sektöründeki firmalar hammadde yakınlığını güçlü yön olarak göstermiştir. Orta Yüksek ve Yüksek teknoloji sınıfında ürünler yapan firmalardan da ilk ve tek ürün, niş ürün cevapları gelmiştir. Hazır giyim sektöründeki firmalar ise çalışan sayılarının fazla olmasından dolayı istihdam cevabını vermişlerdir.

Firmaların en önemli 3 ihtiyacı sorulduğunda ise özellikle cevapların finansman kaynağı, nitelikli personel, yatırım yeri desteği, altyapı sorunlarının çözülmesi, ihracata yönelik destekler şeklinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Firmalara orta ve uzun vadedeki hedefleri çeşitli hedefler verilerek sorulmuş ve firmalardan bu hedeflere önem derecesine göre sıralama yapmaları istenmiştir. Aşağıda verilen hedeflere göre firmaların verdiği cevapların dağılımları belirtilmiştir.

Satışları artırmak istiyoruz.

22 Çok Önemli (% 73,33) - 7 Önemli (% 23,33) - 1 Kesinlikle Önemsiz (% 3,33)

İhracata yönelmek ya da ihracatı artırmak istiyoruz.

17 Çok Önemli (% 56,67) - 10 Önemli (% 33,33) - 3 Nötr (% 10,0)

ARGE'ye yatırım yapmak, yeni teknoloji ve inovasyona yönelik adımlar atmak istiyoruz.

9 Çok Önemli (% 30) - 14 Önemli (% 46,67) - 7 Nötr (% 23,33)

Verimliliğimizi artırmak istiyoruz.

16 Çok Önemli (% 53,33) - 12 Önemli (% 40) - 2 Nötr (% 6,67)

Kurumsallaşmak istiyoruz.

16 Çok Önemli (% 53,33) - 10 Önemli (% 33,33) - 2 Nötr (% 6,67)

1 Önemsiz (% 3,33) - 1 Kesinlikle Önemsiz (% 3,33)

Niş bir alana odaklanmak / ihtisaslaşmak istiyoruz.

6 Çok Önemli (% 20) - 9 Önemli (% 30) - 12 Nötr (% 40) - 3 Önemsiz (% 10)

Ürünlerimizi çeşitlendirmek istiyoruz.

12 Çok Önemli (% 40) - 12 Önemli (% 40) - 5 Nötr (% 16,67)

1 Kesinlikle Önemsiz (% 3,33)

Diğer.

5 Çok Önemli (% 16,67) - 7 Önemli (% 23,33) - 15 Nötr (% 50) - 1 Önemsiz (% 3,33)

2 Kesinlikle Önemsiz (% 6,67)

Sonuçlardan görülebileceği gibi firmaların hedefleri arasında ilk sırada satışları artırmak gelmektedir. Yine ihracata yönelmek, ihracatı artırmak, verimliliği artırmak ve kurumsallaşmak da ikinci sırada gelen hedefler olmuştur. ARGE'ye yatırım yapmak hedefi ise çok önemliden ziyade önemli olarak görülmektedir. Firmalar niş bir alana odaklanmaktan daha çok ürünlerini çeşitlendirmek istemektedirler. Niş bir alana odaklanmak isteyen firma sayısı ise 15 olup kalan 15 firmanın 12'si nötr cevap vermiştir.

Firmalara sıradaki soruda destek ve teşviklerden yararlanma hakları olsa hangi amaçla kullanacakları sorulmuş ve çeşitli amaçlar verilerek 1 ile 10 arasında puanlamaları istenmiştir. 1 Hiç Önemli Değil ve 10 En Önemli olacak şekilde cevaplar aşağıdaki dağılımları göstermiştir.

Tablo 17: Destek ve Teşviklerden Yararlanma Amacı

Amaç	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ort.
İşletme Sermayesi	1	0	0	0	3	0	2	8	8	8	8,2
Kapasite Artırma (Tevsi Yatırımları)	1	1	0	1	1	1	2	8	5	10	8,0
Makine Yenileme (Modernizasyon / Teknoloji Transferi)	1	0	1	0	1	3	3	5	6	10	8,1
Ürün Çeşitlendirme	1	0	0	0	3	2	5	6	6	7	7,8
Uluslararası Pazarlara Erişim ve İhracat	0	1	0	0	0	2	2	8	8	9	8,5
ARGE, Tasarım ve Yenilik Faaliyetleri	1	1	0	0	1	1	6	8	6	6	7,8
Kaynak Verimliliği, Yeşil Dönüşüm ve Dijital Dönüşüm	0	0	1	0	1	0	8	5	7	8	8,2
Kurumsallaşma, Yönetim Danışmanlığı, Danışmanlık	0	0	1	0	2	3	6	4	8	6	7,9

Tablo incelendiğinde ortalama puanı en düşük olan amaçların ürün çeşitlendirme ile ARGE, tasarım ve yenilik faaliyetleri olduğu, en yüksek puanı olan amacın ise uluslararası pazarlara erişim ve ihracat olduğu görülmektedir. Bunların yanı sıra en çok 10 puan alan 2 amaç ise kapasite artırma (tevsii yatırımları) ile makine yenileme (modernizasyon yatırımları / teknoloji transferi) olmuştur.

Bir sonraki soru olan “Destek karşılığında aşağıdakilerden hangisini taahhüt edersiniz?” sorusunda ise firmalara 8 seçenek sunulmuştur.

İstihdam Artışı	: 25 Firma (% 83,3)
İhracat Artışı	: 20 Firma (% 66,7)
Kapasite Artışı	: 20 Firma (% 66,7)
Kapasite Kullanım Oranı Artışı	: 11 Firma (% 36,7)
Üretilen Ürün Çeşidinde Artış	: 11 Firma (% 36,7)
Kaynak Verimliliği ve Tasarrufu	: 9 Firma (% 30,0)
Yerli Girdi Kullanımında Artış	: 7 Firma (% 23,3)
İthal İkame Ürün Üretimi	: 3 Firma (% 10,0)

Firmaların taahhütleri arasında en çok oy alan seçenek istihdam artışı olmuştur. Bu veri firmaların ihtiyaçları sorusunda da ön plana çıkan nitelikli personel ihtiyacı ile örtüşmektedir. Firmaların uzun vadedeki hedefleri arasında çoğunlukta olan ihracat artışı ve firmaların desteklerden yararlanma amacı tablosunda en çok ortalamaya sahip olan uluslararası pazarlara erişim ve ihracat seçeneği de yukarıdaki tabloda 2. sırada yer alan ihracat artışı seçeneğiyle paralel bir sonuç göstermiştir. Aynı oranda firmalar kapasite artışı taahhütünü de vermişlerdir. Kalan 5 seçenekte ise oranlar salt çoğunluğun üzerine çıkamamıştır.

Firmaların hangi devlet desteklerinden haberdar olduklarını ve hangilerinden yararlandıklarını tespit etmek için sorulan son 2 soruda ise firmalara 11 seçenek verilmiş olup gelen cevaplara göre dağılım aşağıda sunulmuştur. İlk oranlar haberdar olunan, ikinci oranlar ise yararlanılan destekleri belirtmektedir.

KOSGEB	: 16 Firma (% 53,3) - 11 Firma (% 36,7)
Yatırım Teşvik Sistemi	: 9 Firma (% 30,0) - 8 Firma (% 26,7)
İŞKUR	: 9 Firma (% 30,0) - 7 Firma (% 23,3)
Tarım ve Orman Bakanlığı	: 2 Firma (% 6,7) - 2 Firma (% 6,7)
İhracat Teşvikleri	: 2 Firma (% 6,7) - 1 Firma (% 3,3)
Ticaret Bakanlığı	: 1 Firma (% 3,3) - 1 Firma (% 3,3)
TÜBİTAK	: 1 Firma (% 3,3) - 0 Firma
AB Fonları	: 0 Firma - 0 Firma
Turizm Bakanlığı	: 0 Firma - 0 Firma
Kalkınma Ajansları	: 0 Firma - 0 Firma

Bu sonuçlara göre firmaların en çok KOSGEB desteklerinden haberdar oldukları ve yararlandıkları, daha sonra ise Ajansımızın da bağlı olduğu T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Yatırım Teşvik Sistemi'nden haberdar oldukları ve yararlandıkları görülmektedir. Yine İŞKUR destekleri de firmaların en çok bildiği ve yararlandığı desteklerdendir.

Sonuçlardaki dikkat çekici durum ise firmaların Kalkınma Ajansları desteklerinden haberdar ve yararlanıcı olmamalarıdır. Bu durumun sebebi ise Ajansımızın imalat sektörüne yönelik en son Mali Destek Programı'nın 2014 yılında açılmış olmasıdır. Son 3 yıl içinde sektöre yönelik sadece Teknik Destek Programı açılmıştır. 2021 yılında Giresun'dan 4 başvuru alınmış olup onaylanan proje olmamıştır. 2022 yılında ise anketin düzenlendiği Eylül ayından sonra 1 firma Teknik Destek almıştır. 2023 yılında da yine 1 firma Teknik Destek almıştır.